[...] ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гарана

[Б]УРЯАД ҮНЭН

[...]-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 58 (13374)
1971 оной мартын 11, четверг

Сэн 2 мүнгэн

[...]АҺАН УЯЛГАЯА ХЭР [...]ҮРГЭЖЭ БАЙНАБТА?

[...]ПУТАДАЙ ОТАРАДА

[...]ААН. Гааргын совхозой [...]шон. СССР-эй Верхов[...] депутат Цыбикжап [...] Бадмаева «100 эхэ хо[...] хурьга абаад байна» гэжэ газетынгээ мартын 5-най номерто мэдээсээ һэмди.

Үсэглэдэр манай хүдөө бэшэгшэ Даша-Нима Занбадаров иимэ удхатай телеграмма манай газетэдэ эльгээбэ:

[...]ша оной мартын 9-нэй үдэр СССР-эй Верховно Соведэй [...] Ц. А. Бадмаевагай даадаг һүрэгтэ мүнөө 717 хурьган аб[...]йна. Энэнь 100 эхэ хонин бүриһөө 115 хурьга абаһан бо[...] хонид хурьгалжа үргэлжэлһөөр».

[...] XXIV съездын хүндэ[...]һэн социалис мүры[...]лсоходоо, нүхэр Бадма[...] 15 болотор 100 эхэ [...] 115 хурьга абажа, пар[...] съездые угтаха зорилго [...]бола бэлэй. Мүнөө [...] Аюшеевна хэлэһэндээ хүрэжэ, аймаг соогоо суурхуулба. Тиихэдэ үшөө түрэхэ 80 хониһоо эды шэнээн хурьгад абтахаар үглөө, мүнөөгүй хүлеэгдэжэ байнхай. Нүхэр Бадмаевагай адуулжа ябаһан хонид энэ жэлдэ түрүүшынхеэ түрэжэ байнхай юм.

Манай корр.

КПСС-эй XXIV СЪЕЗДЫН ХҮНДЭЛЭЛДЭ



Иннокентий Михайлович Евсюков Загарайн аймагай Эрхирэгэй совхоздо арба гаран жэлдэ хонишоноор хүдэлнэ. Тэрэ үнгэрэгшэ табан жэлэй туршада зуун эхэ хонин бүриһөө жэлдээ хододоол 100 хурьга абажа байгаа. Мүнөө Иннокентий Михайлович отарадаа 800 гаран хурьга абаад байна. Зураг дээрэ: Эрхирэгэй совхозой хонишон, коммунис ажалай ударник И. М. Евсюков.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

[З]ОРИЛГОМНАЙ ЕХЭ, ХАРЮУСАЛГАТАЙШЬЕ

[...]ридөө шэнэ онол арга [...], эдэбхи үүсхэлтэй[...], һайн шанартай, [...] продукци ехээр [...] тула манай ЛВРЗ-гэй [...] хабсаралгын цехэй хү[...] яһала оролдоно. Би[...] партиин ээлжээтэ съездые [...] дээшэлүүлэгдэһэн со[...] уялга абаа һэмди. «Нэгэ[...]арталай даабари маргын [...]дүүргэхэ, түсэбһөө гадуур [...]комотив заһабарилха, жэ[...]ршада урлан нарижуул[...]аалан зохёолгын 27 ду[...] үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ, [...] түхэригэй арьбалалта [...] тэндэмнай бэшээтэй [...] зорилгоёо бодото дээрэнь [...] тула мүнөө мастерска [...] бригада, хүн бүхэн [...]алгайгаа абаха сүлөөгүй [...] байна.

[...] цехтэ амжалтатай һай[...]лладаг бригада олон. Тэ[...] Александр Остапчу[...] Поляковагай, Василий [...]жиевай бригадануудые [...] Минии даадаг бригада[...] электрослесарьнүүд мүры[...]гдэхэгүйн тула ехээр [...] Бригададамнай арбан [...] хүн хүдэлнэ. Бидэнэр [...]возуудай шиинэнүүдые бү[...]эшэбди. Электровоз болон [...]зуудта хэрэгтэй 150 он[...] хэнэбди. Электромашин[...]комотив хабсаралгын болон [...]ктүүдтэ манай хэһэн детальнууд эльгээгдэжэл байдаг. Гол цехүүдэй хүдэлмэридэ һаад ушаруулхагүйн тула бидэнэр һайн шанартай продукци графигай ёһоор үгэхэ болонобди. Энэ харюусалгаяа манай бригадын гэшүүд һайн ойлгодог гээшэ. Тиимэһээ ажал хүдэлмэридөө нарин нягтаар хандадаг. Бултадаа бэе бэедээ туһалха гэжэ оролдон, «нэгэн бултанай түлөө, булта нэгэнэйгээ түлөө» гэһэн уряа доро хүдэлнэбди.

Халаанай даабари дүүргээд лэ байха үшөөл бага гээшэ. Ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ, оньһон техникэеэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглахын хажуугаар, саг үргэлжэ шэнэ онол арга үйлэдбэридөө нэбтэрүүлжэ байха хэрэгтэй. Тэрэгүйгөөр ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ бэрхэтэйл хэрэг. Тиимэһээ манай бригадын слесарьнүүд ажалаа хүнгэдхэхын тула ехэхэн оролдолго гаргадаг, урлан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын дурадхалнуудые үйлэдбэридөө нэбтэрүүлжэл байдаг гээшэ. Бидэнэр үнгэрһэн жэлдэ өөрынгөө участогай хүдэлмэридэ 5 дурадхал нэбтэрүүлжэ, 700 түхэригэй алмалта хээ һэмди. Урдань алюмини гагнахадаа тусгаар бөлдэгдэһэн проволоконуудые хэрэглэдэг һэмди. Тиимэ проволоконууд заримдаа складта үгы байха. Үнэ сэнгынгшье ехэ һэн. Мүнөө энээндэ хуушарһан алюмини, детальнуудые хэрэглэдэг болообди. Мүн манай эрхим слесарь Анатолий Воробьев зэд, алюмини детальнуудта нүхэ гаргаха пневматическа станок зохёогоо. Энээнэй ашаар хоёр хүн энэ хүдэлмэриһөө сүлөөлэгдэжэ, ондоо хүдэлмэридэ эльгээгдэнхэй. Бэшэшье дурадхалнуудые үйлэдбэридөө нэбтэрүүлһэн байнабди. Энээнэй ашаар үнгэрһэн жэл соо ажалайнгаа бүтээсые 8 процентээр дээшэлүүлжэ, жэлэйнгээ даабариие бүри ноябриин нэгэндэ дүүргэһэн зомди. Харин табан жэлэйнгээ даабариие февраль һара соо дүүргэжэ, хүдэлмэришэн ангиин агууехэ вождь В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе ажалай үндэр амжалтаар угтаа бэлэйбди. Мүнөө партиин ээлжээтэ съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын тула шэнэ уялга абаа һэмди. Байгша оной нэгэдэхи кварталай даабари мартын 25-да дүүргэхэ, 2 тонно үнгэтэ металл алмаха, ажалайнгаа бүтээсые 3 процентээр дээшэлүүлжэ, бүхы продукцияа эрхим шанартайгаар бүтээхэ гэжэ шиидэнхэйбди.

Энэ зорилгоёо бэелүүлхын тула байгша оной түрүүшын лэ үдэрһөө улам эршэмтэйгээр ажаллажа оронхойбди. Бригадымнай гэшүүд олон ондоо мэргэжэл шудалһан юм. Жэшээлхэдэ, Валерий Лапа, Виктор Филатов, Анатолий Беляев гэгшэд электро-гагнууршанай, слесариин, пневматическа станогуудта хүдэлхэ мэргэжэл шудалһан байна. Энээн дээрэһээ бригадымнай слесарьнүүд халаанайнгаа даабари 25—30 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ. Бидэнэр бүри январиин 25-да һарынгаа даабари дүүргэжэ, февраль һарынгаа түсэбөөр хүдэлжэ эхилээ һэмди. Мүн лэ ВЛ-60 маркын эктровозуудые заһабарилалсахыень табан хүнөө эльгээһэн байнабди. Олон мэргэжэл шудалаа һаа, хаанашье хүдэлхэдөө ядахагүйш! Тиигэжэ манай бригадын хүбүүд хэлсэдэг.

Бидэнэр туйлаһанаараа һанаагаа амардаг бэшэбди. Бага гаргашатайгаар ехэ продукци бүтээхэ, хамаг юумэ гамнаха гэһэн гол зорилго урдамнай табигданхай. Байгша оной январь соо 2 тонно үнгэтэ металл арьбалһан байнабди. Энээниие мүнгэн дээрэ гаргажа тоолоо һаа, 6800 түхэригтэ болоно. Энэмнай ехэ зөөри гээшэ ааб даа. Энэ металлаар бидэ хоёр сүүдхэ соо продукци хэхэ болонобди. Бидэнэр съездын хүндэлэлдэ абаһан уялгануудаа үлүүлэн дүүргэхэбди.

Г. УСОЛЬЦЕВ,
ЛВРЗ-гэй локомотив хабсаралгын цехэй слесарьнүүдэй бригадир, коммунис ажалай ударник.

ШАНДА ХҮРТЭБЭ

Һаяхан Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, профсоюзуудай областной совет гүрэнэй страхованиин ажал хүдэлмэри һайжаруулха талаар республикын аймагуудай ба Улаан-Үдэ хотын районуудай хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые хаража үзэбэ.

1970 ондо ажалай эрхим дүнгүүдые туйлаһанайнгаа, гүрэнэй эмхи зургаануудые страхованиин ажал хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадуулдаг болоһонойнгоо, эрхэтэнэй бэеэ мүнхэлхэ хэрэг урагшатайгаар ябуулһанайнгаа түлөө Кабанскын аймаг нэгэдэхи һуури эзэлжэ, 300 түхэригэй шанда хүртөө. Захааминай аймаг хоердохи һуурида (200 түх. шан) гараа. Тиихэдэ городой районуудай хоорондохи мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн Железнодорожно район 200 түхэригөөр шагнуулба.

Тус аймагууд болон районой страхованиин хэрэгтэ оролдосотойгоор хабаадаһан эдэбхитэд мүнгэн шанда хүртэхэ болоо.

Баргажанай, Мухар-Шэбэрэй, Загарайн, Улаан-Үдын аймагуудай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд гүрэнэй страхованиин ажал хүдэлмэриие һайжаруулха хэрэгтэ хангалтагүйгөөр хандаа, тиимэһээ энэ шухала хэрэгые аймагуудтаа эдэбхитэйгээр ябуулдаг болохыень тэдэндэ республикын Министрнүүдэй Совет, профсоюзуудай областной совет зааба.

[...]ҺАРААР УРИДШАЛБА

[...] Манай штатнабэшэ корреспондент Б. Лайдапов [...] дамжуулба: КПСС-эй XXIV съездын хүндэлэлдэ дэл[...] социалис мүрысөөндэ хам оролсоһон мал шахан тар[...]ай Хориин совхозой үхэршэд гүрэндэ тарган мяха [...] I кварталайнгаа түсэб һараар урид дүүргэжэ, гори[...] амжалта туйлаба. Эндэ ажахын II отделениин Доо[...]а гэжэ газарта үбэлжэдэг үхэршэн Татьяна Горских, [...] отделениин мал шахан таргалуулагшад Цырен[...] Цыреторова, Дулма Бадмаева, Цырен Будаев, Бал[...] Жапов гэгшэдэй хубита яһала бии. Үнгэрһэн февраль [...] дүнгүүдые согсолходо, дурсагдагша малшад даажа [...] үхэрнүүдэйнгээ тус бүриин шэгнүүрые сүүдхын дун[...]аар 900-1000 граммаар нэмээжэ шадаа.

[...]МАРТ—ГАБШАГАЙ ҺАРА

[...]«Забайкаллес» комбинадай [...]ктивүүдай модо бэлэдхэхэ [...] түсэбые декабриин 28 [...] дүүргэхэ, даабариһаа га[...]0 мянган кубометр модо [...]оо үгэхэ гэжэ хараалһан [...] партиин XXIV съездэ ажа[...] бэлдэгдэжэ байна.

[...] шэрэхэ энэ жэлэй 1-дэхи [...] түсэбые болзорһоонь [...]рөөр урид дүүргээд, даа[...] гадуур 25 мянган кубо[...] модо бэлдээд, партиин съез[...]дэхэ үдэрые угтаха гэжэ [...] модошод март һарые [...] ажалай һара гэжэ со[...]

[...] уялгаяа бодото дээрэнь [...] оролдожо байгаа модо[...] ехэтэйгээр ажаллана. [...] А. П. Кудряшовой, В. Н. [...]вой, В. С. Щукинай даа[...] комплексно бригаданууд [...] үгэдөө хүрэмөөр ажалла[...] март һарада бүтээсэ [...] ажаллаха зорилго ур[...]нхай.

[...]анай, Хандагатайн, Шулуу[...] леспромхозуудай коллективүүд жэлэй эхинһээ хойшо даабаряа холо үлүүлэн дүүргэнэ. Бүхыдөө «Забайкаллес» комбинат модо бэлдэхэ түсэбөө мүн лэ дүүргэнэ. Январиин даабариһаа гадуур 19 мянган кубометр модон бэлдэгдээ.

Габшагай һара гэжэ соносхогдоһон март соо бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа, ехэ модо бэлдэһэн, шэрэһэн коллективүүдые урмашуулха гурим «Забайкаллес» комбинат, профсоюзай обком баталһан байна. Бага комплексно бригадануудые урмашуулха 19, модо шэрэдэг машинын жолоошодто барюулагдаха 20 шан тогтоогдоо. Мүн автомат шахуу лининүүдэй операторнуудай, шпала отолдог бригадануудай, модо ашагшадай дундаһаа түрүүлжэ гарагшадта мүнгэн шан барюулагдаха болобо.

Габшагайгаар ажаллаха, ехэ бүтээсэ туйлаха гэһэн мүрысөөн түлэг дундаа ябажа байна.

В. ДУДАРЕВ,
«Забайкаллес» комбинадай таһагай начальник.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

„БҮРИ ҺАЙНААР АЖАЛЛАХА ДУРАН ХҮРЭНЭ"

Хорёод градус эгсэ газарта хүдэлжэ шадаха тракторнуудые Минскын машина бүтээгшэд ухаалан зохёогоо. Гансашье манай орон соо бэшэ, мүн ОАР-та, Италида, Францида тэдэ машинанууд туршагдаха юм...

Шатагүй, гидравлическа передачатай түрүүшын трактор туршалгада дамжуулагдаба. Энэ машина гансашье манай ороной бэшэ, мүн бүхы дэлхэйн трактор бүтээлгын ажалдахи тон шэнэ туйлалта мүн...

«Минск-22» «М» гэжэ электронно-тоололгын гурбадахи машина энэ завод дээрэ ашаглалгада үгтэбэ. Мантан томо энэ заводые оньһото аргаар бүхыдэнь хүтэлбэрилхэ үшөө нэгэ алхам хэгдэбэ.

Заводой олон һонин сооһоо абтаһан эдэ гурбан баримта КПСС-эй XXIV съездэ трактор бүтээгшэдэй һаядаа бариха рапорт соо бэшэгдээ.

Партиин съездэ бэлдэжэ байхадаа, машина бүтээгшэд дээшэлүүлэгдэһэн хараа түсэб табиһан байгаа. Теэд тэрэ түсэб, уялгануудаа бодото хэрэг дээрэ дүүргэжэ байнхай. Уялгаар хараалагдаһанда орбол 3 дахин шахуу ехэ—800 мянган түхэригэй продукци энэ заводойхид түсэбһөө гадуур орондоо үгэбэ. «Беларусь» гэжэ 30 гаран трактор түсэбһөө гадуур гаргагдаба.

Съездын нээгдэхэ үдэр хүрэтэр 300 мянган түхэригэй запасной частьнуудые гаргаха уялга трактор бүтээгшэд абаһан байгаа. Теэд тэрэ уялгань дүүргэгдэхэ дээрээ баһал оронхой.

Съездын урда тээхи мүрысөөнэй үүсхэлэн ажалай ба политическэ эдэбхи хэшээл дээрэһээ жэгтэй һонин «бэрхэшээл» энэ заводто бии болобо. Тэрээн тухай профсоюзай завкомой түрүүлэгшын орлогшо Л. В. Казловский ингэжэ хөөрэбэ:

— Цехүүдэй хоорондохи мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргалга бэлэн хэрэг бэшэ болоо. Бултанай эрхим һайнаар ажалладаг дээрэһээнь, хэнинь һайнаар ажалланаб гэжэ тодорхойлхонь бэрхэтэй болобо.

Ажалай дэбжэлтые фрезеровщица, коммунистка В. А. Качан ингэжэ тайлбарилба:

— Улад зонноймнай үүсхэл эдэбхеэр энээниие тайлбарилха хэрэгтэй. Манай завод Октябрьин революциин орденоор шагнагданхай, хоёр маркын тракторнуудта эрхим шанарай тэмдэг олгогдонхой. Эдэ бүгэдэ дээрэһээл бүри һайнаар ажаллаха дуран хүрэнэ бэшэ аал!

Минск.

И. ПОДОРОЖАНСКИЙ,
ТАСС-ай корр.

ОЙН БАЯРАЙ ХАРАЛГЫН ЛАУРЕАДУУД

В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойдо зорюулан, «Искусство—арадта» гэһэн республиканска фестивалиин программын ёһоор, драмын болон үхибүүдэй театрнуудай зүжэгүүдэй Бүхэроссин конкурс үнгэргэгдэһэн байгаа. Тиин нэгэдэхи шатын дипломдо 100 гаран зүжэг хүртэбэ.

Россин театральна коллективүүд бүхыдөө тэрэ харалгада хабаадалсаа һэн. Тус тус хүнүүдэй дундаһаа: СССР-эй арадай артист М. Ульянов (Москва), РСФСР-эй арадай артист Н. Провоторов (Краснодар), РСФСР-эй арадай артист С. Ожигин (Горький) В. И. Ленинэй рольдо наадаһанай түлөө нэгэдэхи шатын дипломуудта хүртэбэ.

Манай үеын герой—совет хүнүүд тухай зүжэгүүдэй дундаһаа Куйбышевска, Магнитогорско, Саратовска ба Челябинска драмын театрнуудай табиһан А. Салынскиин «Мария» гэжэ зүжэг, Евг. Вахтанговай нэрэмжэтэ Москвагай академическэ театрай ба Оренбургын драмын театрай табиһан «Зүрхэнэй дурасхаал» гэһэн А. Корнейчугай зүжэг, бусадшье зүжэгүүд үндэр дээдэ сэгнэлтэ абаба.

Совет классигай зохёолнуудаар табигдаһан зүжэгүүдтэ, түүхын-революционно болон сэрэгэй-патриотическа темэнүүдээр табигдаһан эрхим зүжэгүүдтэ нэгэдэхи шатын дипломуud олгогдобо.

ТАСС-ай корр.

Москва.

ҺАРЫН ТАБАДАХИ ҮДЭР ЭХИЛБЭ

Замбуулинай алас холын холбоо барисаа бэелүүлдэг центр. (ТАСС). Бороото далай дээрэ наран дахин мандаба. Программаа хүсэдөөр дүүргэһэн «Луноход-1» гэжэ оньһото аппарат научна шэнжэлгээ, Һара дээрэхи ябасынгаа туршалга саашань үргэлжэлүүлжэ эхилбэ.

Луноходой оньһото түхеэрэлгэ ямар байнаб гэжэ шалгаха зорилготой холбоо барисаанай сеанс түрүүн үнгэргэгдэһэн байгаа. Гадна телевизионно камеранууд мартын 7-до хүдэлгэгдэн, һара дээрэ наранай мандаха үзэгдэл тэдэнэй туһаламжаар адаглагдаһан, тэрэ үзэгдэл фото дээрэ буулгагдаһан байгаа.

Мартын 8-да үнгэргэгдэһэн хэлхеэ холбооной хоёр сеансын түрүүшынхидэнь Һарын табадахи үдэрэй турша соо хэгдэхэ хүдэлмэриин программын ёһоор самоходно аппарат бэлэн болгогдоо һэн. Тиихэдээ һарын батарей нээгдэһэн байгаа.

Москвагай сагаар 23 час 30 минутада эхилһэн удаадахи сеансын үедэ Һарын нюур талые луноход шэнжэлжэ эхилбэ. Оньһото аппарат томо үрхын хаяа тойроод, тэрэ үрхэ нүхэн сооһоо гаража, баруун-хойшоо зүглэн дабшаһан байба. Тиигэжэ ябахадаа, харгы дээрэ дайралдаһан багаханууд үрхэнүүдые, олон шулуунуудые тойрожо гараа. Һарын шоройн физико-механическа шанарые харгыдаа хэдэ дахин хэмжэжэ үзэһэн байба. Хоердохи сеансын турша соо 272 метр ябагдаба.

Радометрһээ, рентген телескопһоо шэнэ мэдээнүүд абтаба.

Өөрөө ябадаг аппарадай приборно таһалга соо Цельсеэр 21 градус дулаан, дарасань ртутна столбын 745 миллиметр байба.

ХАБАРАЙ ТАРИЛГАДА БЭЛЭН

Үдэр ерэхэ бүри хабарай тарилгын хүдэлмэри дүтэлжэл байна. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд эдэ үдэрнүүдтэ трактор, машинануудаа заһабарилжа дүүргээд, энэ тэрэ нэмэлтэ түхеэрэлгэнүүдые тодхожо байнхай. Тракторай плугууд дээрэ аммиагтай уһа хүрьһэндэ оруулха түхеэрэлгэ тааруулагдана.

Колхозой мастерскойн газаа заһабарилгаһаа гараһан 27 трактор, 11 сеялкэ, 13 плуг жэрылдэнэ.

Хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ техникэ заһабарилха хүдэлмэридэ механизаторнууд Владимир Васильевич Савватеев, Жамсо Бадмаевич Самьяев, түмэршэ дархан Цыбик Жамьянович Цырендоржиев болон бусад ажалай үльгэр жэшээ харуулаа.

Таряалан дээрэхи хүдэлмэриие саг соонь, һайн шанартайгаар хэжэ, наг шэбхэ болон минеральна үтэгжүүлгэ ехээр хэрэглэжэ, түсэбтэ шэнэ табан жэлэй эхиндэ хүдөө ажахын ургамалнуудай баян ургаса абаха зорилго колхозой механизаторнууд урдаа табинхай. Энэ зорилгодоо хүрэхэ түрүүшын алхам хэгдээ. Хабарай тарилгада техникэ бэлэн.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Республикын габьяата механизатор В. Савватеев. 2. Коммунист—механизатор Ж. Самьяев.

Г. ГАБАЕВ.
Авторай фотонууд.

Загарайн аймаг.





ШЭНЭ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ЗОРИЛГОНУУД

КПСС-эй XXIV СЪЕЗДЫН ДИРЕКТИВЭНҮҮДЭЙ ПРОЕКТ ЗҮБШЭНЭБДИ

ҮШӨӨ ҺАЙНААР АЖАЛЛАХА

1971—1975 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ табан жэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проектые совхозоймнай хүдэлмэришэд угаа баяртайгаар угтан абаа.

Шухала энэ документын хэблэлдэ гарахатай сасуу агитаторнууд, политинформаторнууд өөһэд өөһэдынгөө даадаг үйлэдбэриин участогуудта ошожо, проектые олоной дунда уншалга, хөөрэлдөө эмхидхэжэ захалһан юм. Мүн хонишодой бригадада, һаалиин фермэ, МТМ, отделенинүүдтэ хүдэлмэришэдэй суглаанууд үнгэргэгдэжэ, шэнэ табан жэлэй асари ехэ зорилгонуудые зүбшэн хэлсэлгэ мүнөө түлэг ябана.

Һаяхан совхозоймнай партийна суглаан зарлагдажа, коммунистнууд түүхэтэ энэ документые нэгэн дуугаар һайшаагаад, хүн зоной дунда ниитэ-ойлгуулламжын хүдэлмэри улам шангадхаха, социалис мүрысөөе бүри үргэн дэлисэтэйгээр эмхидхэхэ гэжэ шиидхээ.

Үнгэрһэн табан жэлнүүдэй туршада совхозой коллектив ажахыгаа хүгжөөхэ талаар горитой алхам хээ гэжэ хэлэлтэй. Тарян ажалай болон мал ажалай гол продуктнуудые абаха, гүрэндэ тушааха табан жэлэй түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. Ниитын малай тоо толгой олошоржо, ашаг шэмэнь дээшэлээ. Эдэ жэлнүүдэй туршада манай механизаторнууд, малшад, таряашад, сабшалан һайжаруулагшад баһал ажалай ехэхэн амжалта туйлаа. Түсэбһөө гадуур 10408 центнер тарян, 5971 центнер һүн, 764 центнер ноохон, 212 центнер мяхан, 339 мянган үндэгэн гүрэндэ тушаагдаа.

Хэнэйшье мэдэхээр, нимэ дүн, амжалта миин зүндөө бэлэхэнээр ерээгүйнь элитэ. Совхозоймнай коммунистнууд, комсомолшууд социалис мүрысөөнэй удха шанар болон үргые, тэрэнэй аша үрые бүри дээшэлүүлхэ тухай саг үргэлжэ анхаралаа хандууляжа байдаг. Өөрынгөө даадаг хүдэлмэридэ оролдосо ехэтэйгээр хандадаг, бусадта ажалай үльгэр жэшээ харуулдаг үйлэдбэриин түрүүшүүл ажахыдамнай жэл бүри олошорно. Жэшээнь, олон жэлдэ эхэ хонин бүриһөө хурьга түлжүүлдэг хонишон Б-Д. Цыбикжапов, үнеэн бүхэнһөө 2000 гаран килограмм һү һаадаг һаалишад А. И. Калашникова, Х. Ракшеева, Г. Цыденова, А. Чеботарева, бэрхэ механизаторнууд В. Дашинимаев, Г. Цыбанов, Е. Кравцов, Н. Ласточкин, тугалшад Б. Базарсадаева, Б. Жигмитова болон бусадые нэрлэмээр. Ажалша бэрхэ иимэ хүнүүдэй эршэтэ ажалай ашаар лэ совхознай гүрэндэ хүдөө ажахын эдеэ хоолой зүйлнүүдые тушааха ойн баярай жэлэй түсэбые үлүүлэн дүүргэээ һэн. Жэшээнь, һү һааха жэлэй даабари — 122,4, мяха — 101,2 ноохон 102,5 процент дүүргэгдээ. Түсэбһөө гадуур мяха, һү, ноохо гүрэндэ тушааһанайнгаа түлөө үнгэрэгшэ жэлдэ совхознай бүхыдөө 50 мянга гаран түхэриг нэмэлтэ олзо абаһан байха юм.

В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн баярта жэлдэ совхознай ашаг ехэтэйгээр ажаллажа гараа гэхэ гү, али бүхыдөө совхоз нёдондо 181,6 мянган түхэригэй сэбэр олзо доход оруулаа.

Үбһэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэжэ, адууһа малай болон шубуудай үүлтэр һайжаруулжа, тоо толгойень олошоруулхынгаа хажуугаар, тэдэнэйнгээ ашаг шэмые дээшэлүүлхэ ашатай үрэтэй хэмжээнүүдые ажахы бүхэндэ бэелүүлэн, мал ажалые дам саашадань эрид хүгжөөхэ гэжэ КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проект дотор сэхэ хэлэгдэнэ.

Ажахыгаа улам саашадань ашаг үрэтэйгөөр эрхилхэ талаар совхозой дирекци, партком ехэхэн зорилгонуудые хараалаа. Мүнөө жэлдэ — Коммунис партиингаа ээлжээтэ XXIV съездын жэлдэ гүрэндөө 13 мянган центнер таряа, 10 мянган центнер һү, 5400 центнер мяха, 850 центнер ноохо, 50 мянган үндэгэ тушааха гэһэн түсэбтэйбди. Хэлэһэн үгэдөө хүрэхын, хараалһанаа бэелүүлхын тула эмхидхэлэй болон ойлгууламжын ехэхэн хүдэлмэри ябуулагдаха болоно. Тугал, буруунуудые багаһаань һайнаар түлжүүлжэ, саашадань шахан таргалуулха хүдэлмэри ажахыдамнай промышленна үндэһэн дээрэ эмхидхэгдэдэг болоһоор хэдэн һара үнгэрбэ. Съездын нээгдэхэ үдэр хүрэтэр гүрэндэ 1500 центнер мяха, 1880 центнер һү тушааха даабаряа заатагүй дүүргэхэ гэһэн зорилготойгоор мүнөө совхозоймнай хүдэлмэришэд ажаллана. Жэлэй эхинһээ хойшо гүрэндэ 1223 центнер мяхан тушаагдаа. Мүнөө үшөө 210 үхэр шахан таргалуулагдажа байна. Ойрын үдэрнүүдтэ тэдэнэй хахадынь гүрэндэ тушаагдахань.

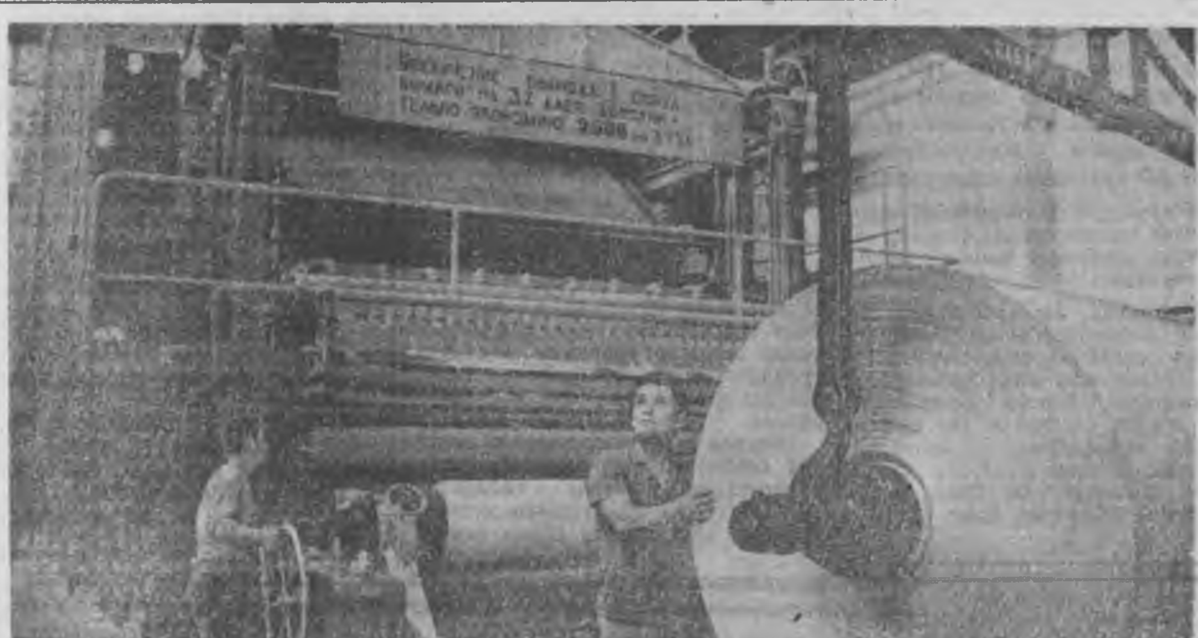
Шэнэ түл абалга түлэг дундаа. Һүүлэй байдалаар, совхоз доторнай зуун эхэ хонин бүриһөө 60 хурьгад абтаа. Нарай түлэй гарэ хоролто мүнөөдөө үсөөн. Тээмэндэ хонидой хоёр отарада хэдэн хурьгад гарзалаа һэн. Шалтагаанинь элирүүлэгдэжэ, мүнөө гарзалхаяа болинхой. Илангаяа хонишэд Б-Д. Цыбикжапов, Ц-Ж. Эрдынеев, Т. Кравцов, В. Юдин гэгшэдэй отарануудта хонидой түл яһала һайнаар абтана. Тэдэнэрэй бүхы хонидой 80—90 процентнь хурьгалаа.

Хабарай тарилгада хүдэлхэ оньһон техникэ заһабарилга мүн лэ урагшатай һайн. Февраль һарын һүүл багаар бүхы техникэмнай заһабарилагдажа, бэлэн болоод байгаа.

Хүдөө ажахыда үйлэдбэриин бүтээсые эрид дээшэлүүлхэ, абтаһан продукциин өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулха тухай КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проект соо онсолон заагдана. Энээниие бэелүүлхын тула фермэнүүдтэ машина техникын хүсэ үргэноор хэрэглэхэ, оньһожоруулга һайса нэбтэрүүлхэ шухала болоно. Теэд мүнөө хэрэглэгдэжэ байһан машина, оньһожоруулганууднай үшөөл һанаһанда хүрэнэгүй. Мүн проектнэ, барилгын организацинуудай муугаар хүдэлһэнһөө боложо, тиимэ оньһожоруулгануудые нэбтэрүүлхэ хүдэлмэри урагшаа ябанагүй. Тэдэнь фермэнүүдтэ тодхогдоошье һаа, элдэб шалтагаанһаа боложо, ехэнхи ушарта хүдэлгэгдэнэгүй. Эдэ асуудалнуудые шиидхэхээр болоо.

Саашадаа мяха, һү, үндэгэ, ноохо улам ехээр абадаг болохын тула эрхим шанартай холимол тэжээл, талха тарянай зүйл элбэгээр үйлэдбэрилхэ ёһотой болонобди. **Манай һанахада, тиимэ холимол тэжээл ондоо тээһээ зөөжэ байхаяа болихо, тэрэниие нютаг дээрээ үйлэдбэрилхэ, ядахын сагта хэдэн аймагуудай хоорондын тэжээлэй завод бариха тухай бодомжолхоор байна.**

Н. НИМАЕВ,
Мухар-Шэбэрэй аймагай Суулгын совхозой директор.



ПЕРМСКЭ ОБЛАСТЬ. Үнгэрэгшэ табан жэлдэ ехэ амжалта туйлаһан Камскын целлюлозно-саарһанай комбинат Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаа. Комбинадай коллектив КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проекттэй танилсажа, шэнэ табан жэлдэ ехэ зорилгонуудые табинхай. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: комбинадай саарһа үйлэдбэрилгын 2-дохи цехтэ.

ТАСС-ай фотохронико.



ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдэ станциин локомотивна депогой хүдэлмэришэд, коммунист Н. А. Зоркальцев, комсомолец М. Шахматов гэгшэд съездын урда тээхи мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

КООПЕРАТОРНУУДАЙ

Буркоопсоюзай партийна организациин хамтын суглаан болобо. Правлениин түрүүлэгшын орлогшо нүхэр И. А. Выков энэ суглаан дээрэ КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проект тухай элидхэл хэһэн байна.

Буркоопсоюзай мэдэлэй худалдаа наймаанай эмхи зургаанууд, ниитын эдеэ хоолой предприятинууд үнгэрһэн табан жэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргээ, эд бараа, эдеэ хоолой зүйлнүүдые худалдалгын хэмжээ ... тээр ехэ болгоо. Шэнэ ... лэй гараһанһаа хойшо ... кооператорнууд эдэбхи... гээр хүдэлжэ байна. Х... түсэб хахад миллион ... үлүүлэгдээ.

КПСС-эй XXIV съезд... тивэнүүдэй проект ... зуураа, саашадаа ху... ниитэ хүн зониие эд ... хангалга һайжаруул... нүүдые суглаан хараал... бан жэлэй туршада ма... гэр байрануудай ба... үргэдхэхэ, худалдаа ... эмхи зургаанууд, ни... хоолой предприятинууд... риально-техническэ ... бэхижүүлхэ шухала г...

Д. КОЛМ...

ҺАЙШААНА, ДЭМЖЭНЭ, ДУРАДХА...

КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проект партиин райкомуудай пленумуудтэ зүбш...

ХЭЖЭНГЭ

КПСС-эй райкомой ээлжээтэ пленум эндэ зарлагдажа, «1971—1975 онуудта СССР-эй арадай ажахы хүгжөөхэ табан жэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проект тухай» асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ. Тус асуудалаар КПСС-эй обкомой бюрогой гэшүүн, облпрофсоведэй түрүүлэгшэ **Л. С. Асеев** элидхэл хэһэн байна.

Үнгэрһэн табан жэлэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд тушаа тогтохо зуураа, элидхэлшэ болон үгэ хэлэгшэд аймагай хүдөө ажахы ехэ хүгжэлтэтэй гэхын аргагүй, мүнөө үеын эрилтэдэ харюусамаар бэшэ гэжэ тэмдэглээ. Аймагай совхозууд һү, мяха, ороохо абаха, гүрэндэ худалдаха табан жэлэй түсэб дүүргэжэ шадаагүй. Малай тоо толгойшье мүртэйгөөр олошоржо шадаагүй, ниитын малай гарзалга, эхэ малай һубайралта усадхагдаагүй байһаар, ашаг шэмэ абалга нэмэсэгүй. Тэрэшэлэн газар тарялан эрхилэлгэ дээрэшье дутагдалнууд баһал олон, ороохон. Үбһэн багаар абтана. Нигэжэ мал ажалай хүгжэлтые хойшонь татана.

Аймагай леспромхозууд һайнаар хүдэлнэ гэхын аргагүй. Тэдэнэрэй үйлэдбэридэ түрүү технологи нэбтэрүүлэгдэнэгүй. Модоной промышленностиин предприятинууд 171 мянган кубометр модо табан жэлэй түсэбһөө багаар бэлэдхээ. Хүдөөгэй барилгын байдал хангалтатай гэжэ хэлэмээр бэшэ.

Зарим партийна эхин организацинууд ойлгууламжын-политическэ хүдэлмэри һулаар ябуулна. Хэһэн хүдэлмэринь үйлэдбэриин зорилготой холбоогүй байдаг, соёл сурталай хүдэлмэри эмхидхэлгэдэ элдэб янзын арга дүршэл хэрэглэгдэнэгүй. Энэ шухала хэрэг ябуулгада хүдөөгэй интеллигенци үсөөнөөр хабаадалсана.

Элидхэл тушаа үгэ хэлэһэн Чисаанын совхозой директор **Ч. И. Бардунаев** ажахымнай хүдэлмэрилэгшэд мяха гүрэндэ худалдаха нэгэдэхи кварталай түсэб съездын нээгдэхэ үдэр, һү худалдалгаа мартын 10-да дүүргэхээр бэеэ уялгаланхай гэжэ мэдүүлбэ.

Партиин XXIV съездын Директивэнүүдэй проект һайшааха зуураа, малай фермэнүүдые оньһожоруулха хэрэг үшөөл урагша абтанагүй гэжэ нүхэр Бардунаев тэмдэглэбэ. Энэ асуудалда республикын Хүдөө ажахын министерствын комплектациин таһаг анхаралаа ёһоор табинагүй. Имагтал энэ таһагай гэмээр малай фермэнүүд дээрэ хэгдэжэ байһан оньһожоруулгын хүдэлмэри дүүрэжэ шадаагүй байха юм. Аймагайнгаа нэгэ совхозые хүрэнгын үрэһэндэ хэрэглэгдэхэ тарилга эрхилдэг ажахы болгон нэргэжүүлхэ саг хүрэжэ ерээ гэжэ тэрэ дурадхал оруулаа.

«Бурводстройн» оньһожоруулагдамал колониын начальник **Д. А. Жанаев** барилгын шэнэ эмхи энэ жэлдэ нёдондонойхиһоо хоёр дахин ехэ хэмжээнэй хүдэлмэри хэхэ болоод байна. Зүгөөр газар һайжаруулгын хүсэ ехэтэй техникэ гүйсэд һайнаар ашаглахын тула нэн түрүүлэн тодо һонороор зохёогдоһон документнүүд, зүбөөр табигдаһан түсэб хэрэгтэй. Тиихэдэ уһалуурниин ажахын управлени газар уһалалгын хэрэг эмхидхэхэ, тэрэнэй байдал тушаа сэхэ харюусалгатай эмхи гээшэ. Гэбэшье энэ управлениин хүдэлмэрилэгшэд хэды шэнээн газар уһалагдааб, хэды шэнээн тошон халяагда... тын тоо мэдээ суглуулан... болошонхой гэжэ тэрэ ...

Гурбан жэлэй саада... малшадта шадабаринь, ... лэйнь зэргээр тиимэ кл... шан гэһэн нэрэ зэргэ ол... байгуулха тухай ... гараа һэн. Тэрэл класс... гээр малшанай салин х... хойлогдохо ёһотой бай... аймсоведэй гүйсэдкомой ... хын управлениин хүр... тэрэ шиидхэбэриин ёһ... хээгүй байха юм гэжэ ... совхозой Бахлайтын һ... фермын һаалишан **В. А...** тэмдэглэбэ.

Тус пленум областно... XXVII конференциин д... районно партийна ... бэелүүлхэ зорилгонууд ... дал мүн лэ зүбшэн хэлс... Энэ асуудалаар КПСС-эй ... нэгэдэхи секретарь **Б. Д...** элидхэл хээ.

Р. ЦЫМ...
КПСС-эй райкомо...

ХОРИ

Юһэдэхи табан жэлэй түсэб тушаа XXIV съездын Директивэнүүдэй проект зүбшэн хэлсэлгын суглаанууд аймагай үргэн ниитэ ажалшадай хабаадалгатайгаар боложо дүүрэбэ. Энэ документ бүгэдэнөөр һайшаагдаа. Ехэ зүбшэлгэнэй һүүлээр тус асуудал КПСС-эй райкомой пленумэй үзэмжэдэ табигдаба. Республикын дотоодын хэрэгүүдэй министр **Н. В. Бутухановай** энэ асуудалаар хэһэн элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ 11 хүн хабаадаа.

— Һургуулинууднай шэнэ программын ёһоор хэшээлгэ ябуулжа эхилээ. Энэ шэнэ гуримда шэлжэн оролго орёошье, хүндэшье хэрэг. Һургуулида шэнээр орохо үхибүүд зарим тэды бэлэдхэлтэй байбал, һуралсалынь амжалтатай байха зэргэтэй. Зүгөөр тэдэ үхибүүд тиимэ бэлэдхэл имагтал яели, саадта ябажа гараха болоно бшуу. Гэбэшье үхибүүдые хүмүүжүүлхэ эмхи зургаануудай хомор дээрэһээ олониинь гэртээл байдаг зангаараа. Ушар иимэһээ илангаяа хүдөө тосхонуудта ерэхэ үедэ үхибүүдэй саад болон яслинуудай гэрнүүдые олоор бариха шухала болоо. Тэрэнэй түлөө мүнгэ һомололго ехэ болгохо хэрэг гарана,—гэжэ Анаагай совхозой директор **Г. Н. Бородин** дурадхаба.

— Тэрэшэлэн хүдөө ажахын үйлэдбэриин хүгжэхэ тума ашаанай машина улам олон хэрэгтэй болоно. Автомашинын дутадагһаа боложо, зарим шухала хүдэлмэри нобшорно, продукци гээлтэдэ ороно. Тиимэһээ совхоз, колхозуудта автомашина олоор худалдадаг болоо һаань ехэ һайн байгаа. Мүнөө үедэ таһалагдадаг фонд даншье һаа хүртэсэгүй байна гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Зүүн-Хуурайн лесопунктын модо бэлэдхэлшэд партиин съездын хүндэлэлдэ нэгэдэхи кварталай түсэбһөө гадуур 500 кубометр модо шэрэхэ социалис уялга абаһан юм. Харин габшагайгаар хүдэлжэ байһан эндэхи ажалшад тэрэ уялгаа шэнэлээ, түсэбһөө үлүүлэн 1000 кубометр модо бэлэдхэхэбди гэжэ үгэеэ үгөөд байна гэжэ Хориин леспромхозой энэ пунктын начальник **М. А. Раднаев** элидхэбэ.

— Өтолһон модо уһаар урадхуулхаяа болижо, сэхэ түмэр харгы дээрэ тэрэнээ шэрэдэг болоһон ушарһаа харгы нилээд ута болоһон байна. Тиимэһээ модо зөөлгэдэ автомашина дуталдадаг болоо. Энээн тушаа манай «Забайкаллес» комбинат анхаралаа табиха бээз гэжэ найдагдана,—гэжэ үгэ хэлэгшэ хандаба.

Малай продуктнуудые абаха, гүрэндэ худалдаха түсэб бэелүүлхэ гэжэ совхозой хүдэлмэришэд хүсэ шадабаряа элсүүлнэ, амжалта туйланашье гээшэ. Гэхын хажуугаар, абаһан продукциимнай өөрынь үнэ сэн хэмһээ үлүү болоно. Энээнэй гол шалтагааниинь хадаа, үбһэ багаар абадагһаамнай болоно. Теэд гектар сабшалангһаа дунда зэргээр 4-5 центнер үбһэ абажа байхада, мал ажалай продуктнуудай үнэ сэн яагаад хямдарба гээшэб гэжэ «Георгиевский» совхозой директор **С. П. Ситников** тэмдэглэбэ. Тиихэ зуураа Анаагай эхинэй элбэг тала дайдые ашаглаха хэрэг эмхидхэхэ шухала байна гэбэ. Тэрэнэй түлөөдэ тэндэхи газар һайжаруулха, тэрээн уруу харгы гаргаха хэрэгтэй. Энэ хүдэлмэри табан жэлэй туршада бэелүүлхын тула түсэбтэ оруулхыень дурадхаба. Юуб гэхэдэ, А... нэй дайдые ашаглахын ту... льна гаргаша хэрэгтэй, хү... кэ хэрэгтэй болохо байна.

КПСС-эй XXIV съездые ... хим бэлэгтэйгээр угтахын ... рысэгшэ Хориин аймаг... ехэ амжалтатай. Ж... Үдын совхозой һаал... рэндэ һү тушааха нэгэдэх... лай түсэб дүүргэнхэй, ... хэхэ уялгаа дүүргүүтэй ба... хын хонишод мүнөө дунд... 100 эхэ хонин бүриһөө ... абанхай. 92—94-дэ лаб... гэжэ үгэеэ үгэнхэй. 100... абагшадай зэргэ улам ол... байна.

Хандагайн модо бэлэдх... һарынгаа үйлэдбэриин түс... процент дүүргээ. Хандагай... лэдхэлэй пунктын кол... һарын дүнгөөр республика... эрхимлэжэ, «Забайкаллес» ... дай, профсоюзай обкомой ... гын Улаан туга, ... шанда хүртөө. Мүнөө ... габшагай һара гэжэ ... байхада, модо бэлэдхэлшэ... бүри эршэ орожо байһан ...

В. АБ...

ПАРТИЙНА ДААБАРИ—ХҮМҮҮЖҮҮЛХЫ УДХАТАЙ ХЭРЭ...

Коммунист, тэрэнэй үялга ба харюусалга

Коммунистнуудай эдэбхи үүсхэл, харюусалга дээшэлүүлхэ тушаа КПСС-эй XXIII съезд онсо анхарал хандуулһан байна. Съездын эрилтые дүүргэлтэ болгон партиин гэшүүд болон кандидатуудые ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадуулха талаар партийна организацинууд ехэхэн юумэ хэнэ.

Партийна даабари тухай, тэрээндэ коммунистнуудай ямараар хандадаг тухай хэдэн асуудалтайгаар манай корреспондент Улаан-Үдын Ленинэй ордентэ мяха консервын комбинадай парткомой гэшүүн, колбасагай заводой партбюрогой секретариин орлогшо, КПСС-эй XXII съездын делегат, Социалис Ажалай Герой **Клавдия Ивановна Филипповада** хандаһан байна. Энэ хөөрөөнь доро толилогдоно.

АСУУДАЛ: **Партийна даабари коммунист бүхэндэ үгтэхэ зэргэтэй гү, тэрэниие хайшан гэжэ хубаабал таарамжатайб гэжэ һананат?**

ХАРЮУ: Партийна даабари гээшэ хүндэтэйшье, харюусалгатайшье хэрэг болоно. Тиимэһээ коммунист бүхэн али нэгэн даабаритай байха ёһотой гэжэ һананам. Манай партийна эхин организациие абажа үзэбэл, бүридхэлдэмнай 37 коммунист бии юм. Бултадаа партийна даабаритай, олонхинь тэрэнээ һайнаар дүүргэхын түлөө оролдодог.

Клавдия Ивановна, энээн тухайгаа тодорхойгоор хэдэн коммунистнуудые дурдабал бүри һайн байгаа.

— Болохол даа. Манай заводто, бүхы комбинадтаашье коммунист Николай Александрович Аранзин хүндэтэй болонхой юм. Тэрэ мяха шулалга дээрэ ажалладаг. Ажалдаа габьятай байһанайнгаа түлөө Ленинэй орденоор шагнагданхай. Коммунистнууднай тэрэниие партийна бюрогой гэшүүнээр һунгаһан байна. Даабаринь агитатор. Өөрынгөө хүдэлдэг отделенидэ ойлгууламжын хүдэлмэри хэдэн жэлэй туршада ябуулна. Нүхэдэйнгөө дунда газетэ уншадаг, долоон хоногтоо нэгэ дахин уласхоорондын байдалаар шэнжэлэл хэдэг. Энэнь заншал болонхой. Парти, правительствын шухала документнүүдэй хэблэлдэ толилогдоходо, энээгээр хөөрэлдөө хэгты гэжэ Николай Александровичта һануулһанай хэрэггүй.

Машинно-шприцовочно отделенидэ партиин гэшүүн Клавдия Афанасьевна Синякова мастераар ажалладаг. Комсомолой организациин хүдэлмэридэ туһалха партийна даабаритай, отделенидээ политическэ мэдээсэл үнгэргэдэг.

Партийна даабари хубаарилхадаа, ямар гурим баримталалтайб?

— Манай партийна организациие абажа үзэбэл, бидэнэр коммунистнуудтаа саг үргэлжын, саг зуурын даабари үгэдэг байнабди. Политическэ талаараа һайн бэлэдхэлтэй, эрдэмтэй коммунистнууд политинформатор, агитатор, ханын газетын редактор, арадай хиналтын бүлэгэй, месткомой гэшүүн болодог. Бэшэ коммунистнуудтаа саг зуурын даабари үе үе болоод үгэжэ байдагбди. Жэшээнь, али нэгэн асуудал партийна суглаанда бэлдэхэ, үгышье һаа, ямар нэгэн шалтагаанаар гээгдэлдэ ороһон участогто ошожо туһалха тухай тэдэнтэй зүбшэгдэнэ.

Зүгөөр даабари үгэхэдөө, коммунистын өөрынь дура хүсэлые хараада абаха хэрэгтэй. Харин сэдьхэлдэнь таарууггүй хэрэг даалгахадашни, ёһын тэдысэ дүүргээд болоод лэ орхижорхидог баримта үзэгдэдэг. Тобшолон хэлэбэл, коммунистда даабари үгэхэ гээшэ тон харюусалгатай хэрэг. Энээн тухай түрүүшээр партийна бюро дээрэ зүбшэдэгбди, һүүлээрнь коммунистнуудтай өөһэдтэйнь хөөрэлдэхэ хэрэг гарадаг.

Партийна даабари дүүргэлгэдэ коммунистын харюусалга тухай хөөрэжэ үгыт.

— Абаһан партийна даабаряа арга бэшэ дүүргэхэ гээшэ коммунист бүхэнэй уялга болоно. Энээн тухай КПСС-эй Устав соошье бэшэгдэнхэй. Даабари үгэбэл, тэрэнэй дүүргэлтые шалгажа байха шухала. Бидэнэр партбюрогой заседани, партийна суглаанууд дээрэ энэ асуудал табидагбди. Һаяхан «Коммунист өөрынгөө партийна организациин түлөө харюусалгатай» гэһэн асуудал партийна суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Коммунистын арюун сэдьхэл, ажал хүдэлмэри, партийна уялга, харюусалга тухай ехэ хөөрэлдөөн гараа.

Партийна даабариин дүүргэлтын түлөө хүн бүхэндэ шанга эрилтэ табигдана. Эндэ нэгэ жэшээ дурдалтай. Залуу коммунист В. П. Монанников группарторгоор һунгагдаһан юм. Түрүүшээр ажалдаа эдэбхитэйгээр оролсоһон аад, удаашье болонгүй хайша хэрэгээр хандадаг болобо. Энээн тухайдань партбюрогой хэдэ дахин һануулхада ондоо болоогүй. Һүүлэй һүүлдэ нүхэр Монанников ажалай журам бүдүүлигээр алдажа, партийна суглаан дээрэ харюусаха баатай болоо һэн.

Заримдаа коммунистда олон даабари үгтэдэг. Партком, партбюрогой гэшүүнээр һунгаха, агитатор болгохо, месткомдо гү, али арадай дружинада оруулха гэхэ мэтэ. Энээн тушаа юун гэжэ һананат?

— Нэгэ хүндэ олон даабари үгэһэнэй огто хэрэггүй гэжэ һананаб. Алинайнь дүүргэлтын түлөө асууха хүмши. Шадаал һаа, нэгэ даабаритай байбал, тэрэнэйнь дүүргэлтын түлөө асууха аргатайшье, шанга эрилтэшье табихада болоно. Өөрыгөө абажа хэлэбэл, хоёр даабаритай болоноб. Партийна эхин организациин секретариин орлогшо, комбинадай парткомой гэшүүн. Теэд яахабши, коммунистнуудай найдабари дүүргэхын тулада шадал зэргээрээ оролдоно гээшэб.

Партийна даабари, коммунистын журам тухай хөөрэжэ үгыт?

— Журамтай коммунист партийна даабариие өөрынгөө нэрэ хүндын хэрэг гэжэ бодожо, тэрэниие дүүргэлгые өөрынгөө нарин уялга дээрэ тоолодог. Партийна журам сахидаг коммунист даабаригүй ябажа шадахагүй, өөрөө партбюродо, парткомдо ерэжэ, али нэгэн даабари үгэхые дурадхадаг. Манай заводто наһатай болоһон коммунист Анна Кузьминична Лихачева ажалладаг. Наһатайшье һаа, долоон хоног бүридэ уласхоорондын байдалаар лекци уншадаг. Мүнөө үшөө нэгэ даабари һайн дураараа абанхай. Һургуулидаа муу һуралсадаг, журам алдадаг хүбүүниие шефтээ абанхай. Ёһотой коммунистын сэдьхэл иимэ ха юм. Миин һуужа яагаадшье шадахагүй.

Мүнөөнэй үе сагта ... коммунистнуудта, шанга ... табигдаха ёһотой. Ленинскэ ... тиин гэшүүнэй нэрэ хүнды... дэр дээрэ абажа ябаха ... тэйбди. Партийна орган... байбал, партийна даабари... ха, тэрэнэй дүүргэлтын тү... рюусаха зэргэтэйбди. Д... һан ямаршье ажалдаа, ... даабаряа арюун наринаар ... хэ гээшэ коммунистын уя... лоно. Нимэл һанал бодол... бидэнэр, манай заводой ... коммунистнууд партиингаа ... жээтэ XXIV съездые угтаж... набди.

Клавдия Ивановна Филиппова колбасагай заводой термическэ ... ниин ахалагша мастераар ажаллана.

Һаяхан үнгэрһэн областной партийна XXVII конференциин дел... һунгагдажа, хүдэлмэридэнь хабаадалсаһан байгаа. Тус конференци... нүхэр Филиппова КПСС-эй Буряадай обкомой ... нээр һунгагдаба. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг отделени КПСС-эй XXIV съ... хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ завод соогоо түрүү һуури эзэл... варь һарые үнгэрһэн жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал, продукци ... бэрилгэеэ 5.4 процентээр дээшэлүүлһэн байна. Партиин XXIV съ... нээгдэхэ үдэр болотор байгша оной нэгэдэхи кварталай түсэб дүүр... алмагдаһан мяхаар тэрэ үдэр колбаса гаргаха уялгаа сүм дүү... зоригжонхой.

Д. ЦЫБИКЖА...
манай кор...

...ГЭЭГ ДЭЛДЭ ЮУНДЭ ОРООБ?

КОЛХОЗОЙ ТООСООТО hУНГАЛТЫН СУГЛААНhАА

...болоxо үнгэрhэн колхо... тоосоото суглаан дээрэ адууhа ...а, сабшалан, тарьялангайн... үрые яажа дээшэлүүлхэ ...ал анхарал хандуулагдаа hэн. ...нин тоосоото элидхэл х...hэн ...партсъездын нэрэмжэтэ колхо... ...түрүүлэгшэ С. Н. Тараскин мал... ...таряашадайнгаа туйлаhан ам... ...зарим тэды дутагдалнуудые ...хэлэхэ зуураа, саашанхи ...зорилгонууд тухайгаа тогтоо.

...партсъездын нэрэмжэтэ кол... ...ёhагайнгаа эгээн томо ажахы... ...нэгэн юм. Түс ажахын гэ... ...экономикоёо бэхижүүлхэ, ашаг ...дээшэлүүлхэ талаар зарим ...амжалта туйлаhан. Гол hалба... ...хонин ажалаа яhала хүг... Ходоодоо амжалтатай hай... ...ажалладаг хонишод, малшад ... Жэшээлбэл, хонишод ... Сангадиев, Радна Гармаев, ... Борисов, үхэршэд Очир Лыгде..., ...Бадмаев, hаалишад Цы..., ...дешеева, Татьяна Жамбалова, ... Турлакова, Мария Ринчино..., ...Гармаева, Шалсама Бад... ...абаhан уялгаяа заата... ...дээрэhээ нютагайнгаа ...да хүндэтэй болонхой. Тии... механизатор Василий Соломин..., ... Омоноева, автомашиныи ... Николай Молчанов болон бусад даahан техникэдээ гамтайгаар хандажа, ашаг ехэтэйгээр хүдэлгэдэгөөрөө бултанhаа онсо шалгарhан юм. Теэд колхозой гэшүүд дээрэ дурсагдагшадтал адли бултадаа оролдосотойгоор ажаллаhан байгаа hаань, ажахын экономико бүри түргөөр ургаха hэн. Ойн баярта жэлдэ hанаhанда хүрэмөөр хүдэлгэдөөгүй. Нёдондо гүрэндэ мал ажалай продуктнуудые худалдаха түсэб дүүргэгдээгүй. Тиигэжэ Эхэ орондоо 1100 центнер hү, 125 центнер мяха дутуу худалдаабди. Тэрээшэлэн үнгэрэгшэ жэлэймнай олзо-доход ургаагүй, харин урзанданайхиhаа 100 мянган түхэригөөр доошолhон байна. Теэд ямар ушарhаа иимэ байдалда ороо гээшэб? Тоосоото элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадаhан колхознигууд энээн тушаа тэмдэглэхэдээ, гансашье сагай уларилай тогтууригүй байhанhаа бэшэ, мүн ажалай журамай hуладаhан ушарhаа болоо гэжэ тодорхойлhон байна.

Үнгэрөөшэ жэл колхозой шэнэ Устав зүбшэн хэлсэхэдээ, ажалдаа хайша хэрэгээр хандадаг заримашуулнай эрид тэмсэжэ, гол баялиг болохо газарайнгаа үрэжэлыень hайжаруулжа, адууhа малайнгаа ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлхэ тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэлдөө hэмди. Тэрэ гэhээр жэл үнгэрөө. Энэ хугасаа соо абаhан шиидхэбэринүүдээ ёhотоор баримталаа гүбди? Үгы. Мүнөөшье зарим малшад, хонишод болон мэргэжэлтэд, бригадирнууд даahан ажалдаа эзэн бусаар хандадаг. Энээнhээ уламжалан, гансахан нёдондо 272 үхэр, 2828 хонин гарзалжа, ажахымнай горитойхон хохидолдо ороhон байна. Гадна, ажахымнай гүүртэ, отарануудта дүй дүршэлтэй, түсгаар мэргэжэлтэй техник-үрэжүүлэгшэд үгы шахуу. Оройдоо 5-6 үдэрэй курсада hуралсаhан, хэхэ ажал тухайгаа мүртэй мэдэхэшьегүй хүнүүдтэ үрэжүүлгын хүдэлмэри даалгагдана. Иигэжэл үнгэрэгшэ жэл колхозой 500 шахуу үнеэдые hубайруулжа, хэдэн зуун тугал абтаагүй.

Хоёрдохёор, адууhа малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхын тула нэн түрүүн сабшалан, таряалангаа үндэhөөрнь hайжаруулха шухала байhамнай мэдээжэ. Он жэлэй ошохо тума малаймнай тоо олошоржо, тэрэнээ үбэлэй үедэ үбhэ тэжээлээр хангахамнай бэрхэтэй болонхой,—гээд үнинэй малшан **Очир Лыгденов** хэлэбэ.

Мүнөөдэрэй байдалаар бии байгаа малаа hайнаар ондо оруулхымнай түлөө аяар 70—75 мянган центнер үбhэн хэрэгтэй. Теэд иимэ ехэ үбhэ хуряажа абаха арга бии. Тиич гэhээ, намаг хатааха, сабшалан сэбэрлэхэ, үргэдхэхэ хүдэлмэримнай орхигдошонхой. Гадна, хабар, намарынь зарим тэды хүдэлмэри хэгдэдэгшье hаа, hанаhанда хүрэмөөр бүтээгдэнэгүй.

—Заримдаа наг шэбхэ гаргахадаа. тэрэ доронь тараангүй, обоолоотой хэбээрнь орхижорхидог, тиигээд hайн үрэжэлтэй сабшалангаа гутаадаг байна. Тиимэhээ хойшодоо нуга сабшалангаа звено, бригадануудта даалгажа үгэдэг болоёл,—гэжэ луговод дурадхаба.

Хэнэйшье мэдэхээр, мүнөө сагта мал ажалда, түл абалгада хүдэлхэ хүнүүд ехээр дуталдажа, нилээд шахардуутаг тохёолдодог. Энэ ушарта залуушуулаа түрэл колхоздоо үлэхөөр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ hүргүүли, колхозоймнай правлени анхарал багаар табина.

— Иигэжэл бидэнэр өөhэдөө колхозойнгоо Уставай ёhoop ажаллажа, залуушуулаа бэедээ дүтэ абажа ябажа шаданагүйбди,—гэжэ үнинэй колхозник **Б. А. Абидуев** онсолон тэмдэглэбэ.

Энэ тоосоото суглаанда тусхай пенсионер **Ц. Ухинов,** колхозой главна зоотехник **Д-Н. Ш. Хобраков,** главна инженер **Д. Б. Будожапов,** жолоошон **А. Колмаков** гэгшэд үгэ хэлэhэн байна.

Г. БАДМАЕВ.

Баргажан.



ЗУРАГ ДЭЭРЭ: республиканска больницын отделенииe даагша А. А. Комарова сугтаа хүдэлдэг нүхэдтэйгөө КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проект тухай хөөрэлдөө үнгэргэжэ байна.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ТҮҮХЫН ХУУДАhА ИРАХАДА...

ЭДЭНЭРЭЙ ХУБИ ЗАЯАН

Агуухэ Октябриин социалис революциин урда тээ эхэнэрнүүд баяд, ноёдой зүгhөө элдэб дарлалта, мүлжэлгэдэ ородог байгаа. Харанхы мунхаг байдаг эхэнэрнүүдэй эрхэ сүлөөгүй байха хэрэгтэ нүлөөлдэг бэлэй. Эхэнэрнүүдые мал шэнгеэр худалдаха ябадал илангаяа ехээр дэлгэрэнги байhан. Буряад нютагай эхэнэрнүүдэй революциин урда тээхи байдалые гэршэлhэн документнүүд гүрэнэй архивта олон юм. Жэшээлхэдэ, Агын буса түрэлтэнэй сүүдэй архивта нэгэ иимэ материал бии: 1896 ондо Тыкшиев гэгшэ найма наhатай басагаяа хадамлажа, худалдаан болгон, хүбүүнэй эсэгэhээ горитой мүнгэ зөөри абаhан байгаа. Тэрэ зөөри бусаалгаха тухай хэрэг тус сүүд дээрэ хаража үзэгдэhэн байха юм. Ушарынь гэхэдэ, Тыкшиевэй басаган 1904 ондо хадамдаа үгтэhэн аад, 1905 ондо гэртээ зугадажа ябашаhан байгаа ха. Тиихэдэнь хүбүүнэй эсэгэ 26 эбэртэ бодо мал, 26 хони гэхэ гү, али мүнгөөрнь тоолоходо, 1883 түхэриг бусааха гэhэн эрилтэ басаганай түрэлхидтэ хээ. Агын буса түрэлтэнэй сүүд иимэ шиидхэбэри гаргаа. «Үнжэ болгожо үгтэhэн зөөрие мүнгөөрнь тоолохые болюулаад, дунда зэргын шэгнүүртэй малнуудаар түлэхэ».

Гүрэнэй архивтахи иимэрхүү материалнууд революциин урда тээхи буряад эхэнэрнүүдэй хуби заяанай ямар байhые элирхэйлэн харуулна. Совет засагай тогтоогдоhоной удаа правительствын эгээн түрүүшын документнүүдэй нэгэн—Соведүүдэй II-хи съездын декрет дээр (1917 оной октябриин 25) ажалша эхэнэрнүүдтэ эрэшүүлтэй адли тэгшэ эрхэ олгогдоhон байна.

Агуухэ Октябриин социалис революци эхэнэрнүүдэй ухаан бодолой хүгжэлтэдэ туйлай ехэ нүлөө үзүүлээ. Граждан дайнай hүүлээр манай республикын эхэнэрнүүдэй байдал мүн лэ хүшэршэг hэн. Юундэб гэхэдэ, бүхы республика дотор нарайлгын нэгэшье гэр байгаагүй. 1919 оной мартда Верхнеудинск хотодо (мүнөө Улаан-Үдэ) нарайлгын гэр түрүүшынхеэ нээгдэhэн.

1921 оной мартда Прибайкалиин эхэнэрнүүдэй областной түрүүшын конференци болоо hэн. Буряад нютагай бүхы районуудhаа зуун эхэнэр конференцидэ ерээ. Тэдэнэй 12-ынь дунда hургуули дүүргэhэн. 53-ниинь эхин hургуули дүүргэhэн, 35-ниинь үзэг бэшэг мэдэхэгүй байба. Конференциин делегадууд баталан абаhан шиидхэбэри соогоо иигэжэ бэшээ hэн: «Эхэнэр таряашад ба хүдэлмэрилэгшэдые правительствын эмхи зургаануудта эльгээжэ, ниитын байгуулалтада үргэнөөр хабаадуулхые конференци хүсэнэ». Конференциин энэ шиидхэбэрие бодото дээрэнь бэелүүлхын тула нилээд ехэ хүдэлмэри ябуулагдаhан байна.

1923 оной декабрьда Бурят-Монголой АССР-эй Соведүүдэй нэгэдэхи съезд болоо. Тиихэдэ 12 эхэнэр съездэ хабаадалсаhан. Басагадай хадамда гарахада энжэ, үнжэ үгэхэ ябадал усадхаха тухай тогтоол энэ съезд дээрэ баталан абтаhан юм. 1925 оной ноябрьда республикын эхэнэрнүүдэй I съезд болоо. Энэ съезд тон ехэ удха шанартай байгаа. Ушар юуб гэхэдэ, Октябриин илан мандаhанай удаа эхэнэрнүүдэй дунда ябуулагдаhан хүдэлмэриин дүнгүүдые съезд гаргажа, эхэнэрнүүдэй дунда саашадаа ябуулагдаха гол зорилго хараалhан байна.

Гэхэтэй хамта, тэрэ үедэ нүүдэл Улаан гэрхэн («Красная юрта»), буряад эхэнэрэй гэр бии болгогдоо, юумэ эсхэхэ, оёхо кружок гэхэ мэтэ олоор эмхидхэгдэhэн байна. 1928 оной мартын 12-ой мэдээгээр, республика дотор 5 улаан гэрхэн, буряад эхэнэрэй нэгэ гэр байгаа. Улаан гэрхэн эхэнэрнүүдэй дунда лекци, элидхэл ба хөөрэлдөөнүүдые эмхидхэдэг, политическэ ба санитарна гэгээрэл дэлгэрүүлдэг байгаа. Эхэнэрнүүдэй байдал hайжаруулха талаар 1926 ондо эмхидхэн байгуулагдаhан комиссинууд Буряадай АССР-эй ЦИК-эй дэргэдэхи эхэнэрнүүдэй хэрэг эрхилдэг сектор шэнэдхэн хубилгадаhан байна. Эхэнэрнүүдые олониитын хэрэгтэ, үйлэдбэридэ хабаадуулхын тула ВКП (б)-гэй обком ехэ хүдэлмэри хээ. 1933 оной февралиин долооной байдалаар 300 гаран буряад эхэнэр хүтэлбэрилхы тушаалда дэбжүүлэгдэhэн байба.

Түрүүшын табан жэлэй түсэбүүдые дүүргэхэ жэлнүүдтэ буряад эхэнэрнүүд республикын промышленностьда олоороо хабаадажа эхилээ. Тиигэжэ эхэнэрнүүд арадай ажахын бүхы hалбаринуудта, гүрэнэй болон партийна эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ олоороо хабаадуулагдадаг болоо.

Совет засагай жэлнүүдтэ эхэнэрнүүдэй ухаан мэдэрэлынь бүхы талаараа хүгжэhэн, шэнэ обществын байгуулгада эдэбхитэйгээр хабаададаг болоhон байна. Мүнөө үедэ буряад эхэнэрнүүд арадай ажахын бүхы hалбаринуудта хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэй дунда эрдэмтэд, багшанар, врачнууд, литература ба искусствын ажал ябуулагшад, инженернүүд бии. Түрэл Коммунис партиин, Советскэ правительствын үдэр бүриин анхарал оролдолгын ашаар иимэ ехэ амжалта туйлагдаа. Буряадай республикын эхэнэрнүүдые ниитын хүдэлмэридэ хабаадуулха, харанхы мунхаг байдалай хойшолонгуудhаа hалгаахын тулада ВКП (б)-гэй обкомой таhагые даагшад байhан М. В. Сагадарова, Е. Кацель, Ф. М. Осодоева, партиин Прибайкалиин губкомой эхэнэрнүүдэй таhагые даагша А. Н. Куприянова, мүн эхэнэрнүүдэй хүдэлөөе эдэбхитэйгээр ударидагшад Н. В. Серова, В. М. Тарантаева, В. А. Трубачеева, П. И. Буртонова, П. А. Осипова, А. А. Хайдурова-Иванова, А. В. Гергенова, А. С. Вампилова, О. Д. Инкеева, С. В. Имекова, У. А. Бабушкина, А. Д. Далбаева болон бусадайшье үүргэ ехэ. Коммунис партиин хүтэлбэри доро тэдэнэй эрхилhэн хүмүүжүүлгын үргэн далайсатай хүдэлмэри үрэ дүнгөө дүүрэнээр харуулаа.

А. НЕЛЮБИНА,
гүрэнэй архивай хүдэлмэрилэгшэ.

ШЭНЭ НОМ ТУХАЙ

«ШАТАРШАД»

Поэт, багша Жан Александрович Зимин «Шатаршад»* гэhэн ном хэблүүлжэ гаргаба. Жан Зимин үнинэй шүлэг бэшэдэг хүн. «Шатаршадынь» hургуулиин наhанай бишыхан хүүгэдтэ зорюулагдаhан.

Жан Зимин удаан багшалжа ябаhан тула, хүүгэдэй абари зан hайса мэдэдэг байна. Тиимэhээ ...ной хэлэндэ торосолдохоор бэшэ, жороо хурдан үгэнүүдые шэлэжэ, шүлэгүүдтээ оруулна. Жэшээнь, «Хэдэгэнэ» гэжэ шүлэгые хаража үзэе:

Хэрүүлшэ хэдэгэнэ,
Аруулша (?) адагана,
Хадхахаа ерэбэ,
Хадхахаар оробо.
Айнхай хадаа
Аргаяа слогты,
Айлгаха хадаа
Атагадш бү гэгты.

Энэ шүлэгые уншахада яhала ...эн байна. Иимэ шүлэгые хүүгэд бэлэхэнээр сээжэлдэжэшье ...лаха. Гэхэ зуура, «аруулша» гэhэн үгэ ямар удхатайб? Иимэ ...э буряад хэлэнэй баялиг соо ...ы хаш даа.

К. И. Чуковский шэнэ үгэ бии болгодог гурим тухай яhала бэшэhэн байдаг. Теэд абяа дуураahан ушарhаа ондоогоор шэнэ үгэ бии болгохо гээшэ буряад хэлэнэй хуули ёhондо тааранагүй.

Гэтэр-яатар, тон лэ поэзиин амисхалтай мүрнүүд яhала олон. «Март» гэжэ шүлэгэй эхиндэ иимэ мүрнүүдые уншахада ямар урматайб:

Март hарамнай
Малгайгаа абажа,
Мандаа дохиhоор,
Маhалзан ерэбэ.
Хүндөөр гэшхэхэдэнь,
Хүнгэрэг сүмэрнэ.
Дулаанаар амилхадань,
Дуhалнууд мэлмэрнэ, —

гэхэдэнь, ёhотойл хабарай шарай нюдэндэ харагдана бэшэ аал? Үгышье hаа, иимэ мүрнүүдые анхарагты:

Тоншонош даа,
Тоншонош,
Толгойнгоо үбдэтэр.
Малтанаш даа,
Малтанаш,
Малгынгаа унатар.
(«Тоншуул»)

Жан Александрович шог үгөөр шүлэгөө түгэсхэхэ гэжэ оролдоно. «Эрхэлхэдэнь эдеэн гашуун, уурлахадань уhан эгшүүн» гэжэ ута нэрэтэй шүлэг өөрөөшье унжагайшаг. Гэбэшье эрхэдээ эдюулhэн хүбүүе автор шоглоно, шүүмжэлнэ. Тиигэжэ, «наадалhан дээрэhээ наншажа»:

Хүнүүдэй хэлэhые
Хүсэдөөр
Дуулахаа болиhон
Хойношни
Дураа шамда
Гутаабди,
Уршаг татаhан
Уурыеш,
Сухалдаhан
Суухыеш
Уур нюдүүр соо
Хэхэмнай,
Уурал гараса
Нюдэхэмнай.

Энээхэн тобшолол шог удхатай гэжэ таахаар бээ. Теэд үгэ олонтой байhандаа hонигүй шэнгеэр үзэгдэнэ. Иигэжэ унжагай болгонгүй, үсөөхэн үгөөр тоб байса хэлээ hаань, шүлэгэй удха шүүхэ hэн гэжэ hанагдана. Юрэдөөл поэдэй олонхи шүлэгүүд олон үгэтэй байхаяа hанана гү даа гэжэ hэжэглэхээр.

Номдонь нэрэ үгэhэн «Шатаршад» гэжэ шүлэгые хаража үзэе. Тус шүлэг соо Толя Миша хоёрой шатараар наадаhан, тэмсэhэн тухай уншанабди. Толинь табатай. Мишэнь ахамhуу юм гү гэжэ ойлгонобди. Түрүүшээр Толя хүбүүн булигдан алдажа hуутараа, гэнтэ нүгөөдэез шүүжэрхёо. Энэ шүлэгые тон hайншье, муушье гэхын аргагүй, дунда зэргын лэ даа. Теэд шатарай бодонуудай жэнхэни буряад нэрэнүүдые автор мэдэнэгүй гээшэ гү даа? Жэшээнь, «тэмээн» гэхын орондо «заан» гээд бэшэнэ. «Бэрсэ» гэнгүй, «хатан» гэнэ. Буряад шатаршад «шах» гэдэггүй, харин «шаа» гэдэг. Юрэдөө, энэ шүлэг найруулхадаа, авторород нэрэнүүдые дахаа гээшэ аабза.

Хүүгэдэй тоожо уншахаар шүлэг найруулхань тиимэшье хүнгэн бэшэ даа, нилээхэн «хүлhэ гоожуулха» хэрэгтэй ха юм даа. Жан Зимин тус ном дээрэ үнинэй хүдэлдэг байгаа. 1968 оной намар тус номоо хүүгэдэй литературын асуудалаар зарлагдаhан республиканска хоёрдохи конференци дээрэ зүбшэн хэлсүүлээ hэн ха. Тэрэ гэhээршье олон жэл үнгэрөө, уhа мүрэн урдаа.

Номой шэмэглэл нэрэдээ тааранги. Дойбод хээтэй гадар дээрэнь шатарай «тэмээнэй» дүрсэ зураатай. Дундуурнь үгтэhэн зурагууд яhала барагууд. Эдэ бүхы шэмэглэлнүүдэйнь автор —П. С. Гурьянов.

Жан Зиминэй «Шатаршад» гэжэ ном эдир уншагшадай анхарал татаха байха гэжэ hанагдана. Теэд тэдэнэй анхаралда түрэлхид, багшанар туhалха бээз даа.

Ц. ДОНДОГОЙ.

*) Жан Зимин. «Шатаршад». Шүлэгүүд. Буряадай номой хэблэл. Улаан-Үдэ, 1970.

ВОЛГОhОО... МҮРЭНҮҮД УРДАНА

—Уяншэнэгүй гүт?—гэжэ Тама... ...ова гайхангяар асууба.

—...хөөр бэшэ байгаа. Ехэ ...а Иргиз, Еруслан, Волго ша... ...бусад мүрэнүүд урдын урда ...Волго худар лэ шудхадаг hэн. ...Хүнүүд Волгые хүндэлэн хаа... ...айнуудые тогтоогоол. Мүрэ... ...гэдэргээ урдажа магад.

—Горхонууд,— гэбэ Волкова. — ...тухай мүнөө хөөрэлдөөн боло...й.

...кова карта дэлгэбэ. Саратов ...зүүгээр олон тоото канал... ...Волго мүрэнэй эрье шадаршье ...олон: Духовницка, Балаковска, Приволжско, Энгельсскэ... Тэдэнэй эгээл томонь—Саратовска канал—губинуудые hэтэлэн гараха. Тэрэ канал Саратовска далайн эрьеhээ эхиез абаха. Тиигээд хүхэ үнгэтэй нэгэ зурлаа Ехэ Иргиз мүрэн дээгүүр гараад, Сырт гэжэ хадада хүрэжэ, Ершов шадар үгы болошоно.

— Каналай утань 130 километр, — гэжэ Волкова мэдээсэбэ. — Секундэ соо 60 кубометр уhа урадхуулжа, 60 мянган гектар газар ундалуулха юм.

Эндэ нэгэ иимэ жэшээ дурдамаар. Волго шадарай томохон, ехэ уhатай Сура, Хопер мүрэнүүдшье Саратовска каналтай «мүрысэжэ» бирахагүй.

Тамара Волкова Саратов хотын проектнэ институдай нэгэндэ газар уhалха ахамад мэргэжэлтээр хүдэлнэ. Уhалагдадаг участогуудые шадаал hаа олоор каналтай «холбохо», уhалалгын ашa үрэ ехэтэй онол аргые шэлэн абаха, мүн бусад асуудалнууд тэрэнэй гол зорилго болоно. Теэд эдэ асуудалнууд мүнөө табигданагүй.

Түрүүшын гол асуудал — канал. Би трассаhаа hаяхан бусааб. Янгинама хүйтэн үбэл байгаашье hаань, ябаhан лэ газартамни — Балаковта, Сулагта, Горнодо, Ершовто зунайхи шэнгеэр барилга хэгдэнэ. Энэ канал 1971 ондо ашаглалгада оруулагдаха зэргэтэй. Час бүхэн үнэтэй!

Волковагай харуулhан карта дээрэ бүхы юумэнь таатай зохидоор, гоё hайханаар харагдана.

Трасса дээрэ даншье тиимэ бэшэ даа.

Анатолий Рюмшин — «Саратовгэсстройн» бригадир. Саратовска ГЭС-ые барилсаха, тэндэхи далайе тогтоолсохо үедөө миллион кубометр газар «хүрзөөр удхажа» хаяа.

— Эндэхидэл адли газар үзөөгүй hэм,— гэжэ бригадир хөөрэнэ.

Үнэхөөрөөшье, шанга хүйтэнhөө эндэхи газарай хүрьhэн тон хатуу болошонхой. Доронь — уhан. Бульдозернууд шабардаад, арай шамай гарадаг.

— Шабардашанабди,— гэжэ барилгашад гомдоhон хэбэртэйгээр дуугаралдана.

— ГЭС-эй барилгашадбди,— гэжэ бригадир хүхюутэйгөөр хэлэнэ. Тиигээд өөрөө бодолгото болоно. Онол оншонь гансата олдоодхиногүй. Хоёр бульдозер тросоор холбогдоод, али нэгэнэйнгээ шабардахада, нүгөөдэнь татажа гаргана. Ершов шадар баhа ондоо бэрхэшээл тохёолдоно. Эндэ уhаниинь газар доро холо байдаг. Экскаваторай булагдашамаар гүнзэгы канал эндэ малтагдана. Бульдозероор шорой түлхин гаргаха аргагүй. Шулуун шэнги болотороо хатуужашаhан шабарые скреперэй шүдэнүүд «даалганагүй». Тиимэhээ гурбан скрепертэй хамта нэгэ бульдозер хүдэлгэхые бригадир Николай Белокопытов дурадхана. Скреперэй газар малтажа захалхада, бульдозероор хойноhоонь түлхинэ. Иимэ арга хэрэглэhэнэй ашаар скрепер бүхэн 7 кубометрэй орондо 10 кубометр газар гансата малтан гаргана!

Насосно станцинууд яагааб?

Эндэhээ холо — губида. Үбэлэй шанга хүйтэндэ бетон зөөхэнь бэрхэшээлтэй. Тиимэhээ дулаан байрагүйгөөр, электрын элшэ хэрэглэнгүйгөөр хүдэлхын аргагүй.

— Суглуулагдамал түмэр-бетоноор булуур станцинуудые бариха хэрэгтэй. Тиигэжэ энэ бэрхэшээлhээ гарахабди,— гэжэ «Саратовгэсстройн» инженер Олег Сойфер проектировщигуудта дурадхаа hэн.

Теэд дурадхалыень тэдэнэр дэмжээгүй.

hүүлээрнь инженер эдэбхитэйшүүлые суглуулаад, үдэшэндөө хүдэлжэ, түхеэрэлгэнүүдые бэлдэжэ захалаа. Насосно станцинуудта хэрэгтэй балка болон панельнүүд мүноэ Балаков хотын нэгэ заводто бүтээгдэнэ. Ашаанай томо машинануудаар эдэ хэрэгсэлнүүд губида асарагдана. Мантан томо кранаар тэдэниие үргэжэ, бэе бэедэнь дүтэхэнэ табина. Гэнтэ гал ялагад гээд, тэрэ детальнууд хоорондоо гагнагдашана.

Түргэн, найдамтай, гарза багатай! Зоригжол! Губида уhанай урдаха зам гаргажа байhан эдэ хүнүүд зоримгойгоор ажаллана. Ондоогоор нэрлэхын аргагүй! Шэнэ мүрэнэй урдаха hаба бэлэн шахуу болоо. Канал дээгүүр түмэр замай болон автомашинын хүүргэнүүд баригдана, булуур станцинуудшье бодхоогдоно.

Барилгашад хэды бэрхэшээлнүүдые дабан ажаллажа, таряашадта ямар ехэ баяр асарна гээшэб?! Ушарынь юуб гэбэл, ган гасуурhаа боложо, таряашад баhал бэрхэшээлдэ ородог байгаа ха юм.

«Ершовский» совхозой директор Михаил Васильевич Аксель hонирхолтой тоо, баримтануудые харуулба: энэ каналай ашаглалгада оруулагдахада, 300 мянган центнер таряан, 2680 центнер тэжээл жэл бүри үлүү ехээр абтадаг болохо.

Хөөрэлдэhөөр байтарнай, телефон ханхинаба.

— Манай Колесниченко ямар байнаб? — гэжэ хөөрэлдөөгөө дүүргэхэдээ директор асууба.

«hайн байна» гэхэ хэбэртэй. Директор хүхюутэйхэнээр трубкаяа табяад:

— Өөhэдын техник-мелиораторта болообди. Тэрэнэйнгээ туhаламжаар совхоздоо кадрнуудые бэлдэхэбди,—гэжэ омог дорюунаар хэлээ.

Колесниченкын техникумээ дүүргэжэ, совхоздоо бусаhанай hүүлээр курс эмхидхэгдэхээр хараалагдана. Энэ совхоз 2800 гектар газар уhалха түсэбтэй. Тиимэhээ өөhэдын хүдэлмэришэд хэрэгтэй бшуу.

Телефон дахин ханхинашаба. Уhалха участогай проект бэлэн болоо гэжэ мэдээсэбэ.

— Зай, зай. 2300 гектар газараа автомадай туhаламжаар уhалдаг болохобди. hайн даа,— гээд директор бүри баясана.

Энэ канал шадархи ажахы бүхэндэ иимэрхүү юумэн хэгдэжэ байнхай. Хүдэлхэ хүнүүд, уhалууриин машинанууд... Тиихэдэ hайн сортын шэниисэ. Суута «Саратовска» сортын шэниисэ хэбтэшэдэг ха юм. Шэнэ «Ершовская-3» сортын шэниисэ ажахы бүхэндэ hайшаагдана. Тиимэhээ энэ сортын үрэhэн жэл бүри ехэ болгогдоно.

Заха үзүүргүй губи. Эндэ тэндэ саhан ялайхадажа харагдана. Саhанай оробол, тарлан ургаха. Мүнөө дээрээл тиимэ. Волго мүрэнэй уhан Саратовска каналаар энэ тала дайдада удангүй асарагдахань. Таряашад тэнгэриие шарайшалжа, ган гасуурhаа айхаяа hаяад болихо.

Волго шадархи газар уhалдаг болохын тула парти тон ехэ зорилго табинхай. Арад зон тэрэниие баяр баясхалантайгаар угтан абаа.

Волгоhоо... мүрэнүүд урдаха!

А. СЫРОВАТКИН,
ТАСС-ай корр.

Саратов.



ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ершовско ...ажахын туршалгын стан... лаборантнууд Т. Зуева, ...Колынева гэгшэд кукурузын ...раса шалгажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.



ЗУРАГ ДЭЭРЭ: дүрбэдэхи насосно станциин барилга.

ТАСС-ай фотохронико.

РОССИИН ЭГЭШЭ ДҮҮ РЕСПУБЛИКАНУУД

АХА ДҮҮ ТУВАДА

Орон соогоо мэдээжэ «Тувaасбест» комбинадай коллектив юhэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ 36500 тонно сортовой асбест үйлэдбэрилхэ уялга абаба. Энэнь үнгэрhэн жэлэй түсэбhөө 3 мянган тонноор ехэ гэхэ гү, али байгша оной даабариhаа мянган тонноор үлүү болоно.

КПСС-эй съездын нээгдэхэ үдэр. болотор Ак-Довурагай горнягууд түсэбhөө гадуур 200 тонно асбест үйлэдбэрилхэ зорилготой.

* * *

Тувын барилгашад шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ горитой амжалта туйлаха хүсэлэнтэй. 1971 оной түсэбые декабриин 30-да дүүргэхэ зуураа, Кызыл хотодо дунда hургуули, 600 байрын техническэ мэргэжэлэй училищи, больница ба политехникум ашаглалгада тушааха юм.

Мүн хүдөө тосхонуудташье барилга үргэн дэлисэтэйгээр эхилхэнь. Тиигэжэ 7500 хониной, 1500 үхэрэй шэнэ шэнэ байранууд түхеэрэгдэхэ, колхоз, совхозуудаар хүнэй байха 1100 квадратна метр байра, электрын найман подстанци ашаглалгада үгтэхэ байна.

* * *

Тувын АССР-эй колхоз ба совхозууд үнгэрhэн табан жэл соо 47 миллион түхэригэй олзо доход оруулhан байха юм. Түсэбтэ табан жэлээ амжалтатайгаар дүүргэhэн ажалшад хүдөө ажахын үйлэдбэриие улам саашань хүгжөөхэ хэрэгтэ хаба шадалаа гүйсэд хэрэглэнэ. Таряан болон мал ажалай валовой продукциин хэмжээн байгша ондо 16,5 процент дээшэлхэ, эбэртэ бодо малай тоо толгой 4,5 хони ямаан 5 процентээр олошорхо зэргэтэй. Тиихэдэ мяха үйлэдбэрилгэ 37, hүн 57 мянган тонноор ехэ болгогдохоор хараалагдана.

* * *

Худалдаа наймаанай системэдэ шэнэ 37 магазин ба 24 столово үнгэрhэн табан жэл соо бии болоо.

Түрэл партиин XXIV съездын хүндэлэлдэ абаhан социалис уялгынгаа ёhoop, худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд худалдаа наймаанай түсэбые декабриин 25-да, түрүүшын кварталай даабариие мартын 29-дэ дүүргэхэ юм. Энэ кварталай турша соо 350 мянган түхэригэй эд бараан хүн зондо худалдагдаха байна.

* * *

Ойн баярай жэлдэ хонишодой дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ «Арбадахи агуухэ хурал» гэжэ колхозой хонишон Х. Б.Назытпай хаража байhан hүрэгэйнгөө зуун хонин бүриhөө 156 хурьга абажа, гээлтэ хоролтогүйгөөр тэнжээhэн алдартай.

* * *

Тувын габьяата малшан, «Межегей» совхозой Успенскэ фермын hаалишан Зинаида Сергеевна Реодокын нэрэ республика соогоо hайн мэдээжэ юм. Тэрэ үнеэн бүриhөө 3489 килограмм hү үнгэрhэн жэл соо hааhан амжалтатай.

* * *

Тувын гүрэнэй филармониин дуу, хатарай ансамблиин артистнуудта элдэб янзын гурбан зуу гаад национальна костюмуудые Мосгоргүйсэдкомой театральна үйлэдбэриин комбинат бэлдэhэн байна. Тувын культура ба ажабайдалые hайн мэдэхэ уран зурааша Е. Г. Аксельрод гэгшын эскизүүдээр тус костюмууд оёгдоhон. Кызыл городой олониитэ ниислэл хотын мастернуудай хүдэлмэриие ундэрөөр сэгнэбэ.

Н. ЧЕМЕЗОВ.

УНШАГШАД БА ГАЗЕТЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ЗАНШАЛТА УУЛЗАЛГА

ҺАНАМЖЫЕТНАЙ ҺАЙШААН АБАНАБДИ

ТЭЭГДЭ хүн зонойнгоо олоной зэргээр аймаг соогоо хоёрдохи һуури эзэлдэг. Хүрбын совхозой ба Хүрбын леспромхозой түб болодог тосхон юм. Эндэ совхозой томо отделени, 700 гаран һурагшадтай дунда һургуули, больница, соёл гэгээрэлэй болон бусад эмхи зургаанууд оршодог. Тиимэ болохолоороо совхозой, леспромхозой хүдэлмэрилэгшэдһөө гадна, элдэб мэргэжэлтэй хүдөөгэй интеллигенци эндэмнай баһал нилээд олон болоно гээшэ aаб даа.

Эгээл энэ нютагта манай «Буряад үнэн» газетэ захижа уншагшад бэшэ тээхиһээ эгээл олон, Тэдэнэй дундаһаа газетын редакцида нютагайнгаа һонинние дуулгажа байдаг хүдөө бэшэгшэдшье яһала олошоржо байнхай. Мүнөө үедэ Хүрбын голой 120 гаран айл «Буряад үнэн» абана.

Тиимэһээ Хориин аймаг соо эхин түрүүлэн энэл тосхондо уншагшадтаяа уулзалга эмхидхэжэ, хани халуун хөөрэлдөө дэлгэхэ гэжэ манай редакци шиидэһэн, зарим тэды бэлэдхэл хэжэ эхиһэн байгаа. Тиигээдшье совхозой партком энэ үүсхэлыемнай эдэбхитэйгээр дэмжэжэ, тус хэмжээ ябуулга бэелүүлхэдэмнай анхарал ехэтэйгээр туһалалсажа, февраль һарын һүүл багта иимэ уулзалга болоһон.

Тэрэ уулзалгада сугларһан зоной дунда «Буряад үнэн» газетэ эдэбхитэй уншадаг малшад, механизаторнууд, эрдэмтэ мэргэжэлтэд, багшанар, хүтэлбэрилхы тушаалтад, соёлшод, далаяа шахажа ябаһан үбгэдшье, хорёод һая хүрэжэ ябаһан залуушье хүбүүд, басагад, юрэдөө, үе бүхэнэй, һалбари бүхэнэй түлөөлэгшэд бии һэн.

Редакциин коллективэй ажабайдал тушаа хэлэгдэһэн богонихон тоосоон тон анхаралтайгаар шагнагдаба. Һонирхоһон юумэеэ асуухашье дуратан олон байгаа.

Газетэ тушаа, тэрэнэй коллективэй хүдэлмэри тушаа уулзалгада хабаадагшад ехэ эдэбхитэйгээр үгэ хэлээ, анхарал татамаар һанамжа, дурадхалнуудые оруулаа. Зай иигээд уншагшадтаа үгэ үгэе.

Н. Ц. НАНЗАТОВ, Тээгдын дунда һургуулиин багша

— Суббото ба амаралтын үдэрэй номернуудай һүүлшын хуудаһануудта толилогдоһон зүйлнүүд һонирхожо уншагдагша. Хэр угһаа уг залгамжалан хүмүүжүүлхы, түрүү шэнжэтэй буряад арадай ёһо заншал тухай, урданай айлай гэр һуудал, эд хэрэгсэлнүүд, хубсаһа хунар болон хүдэлмэриин зэр зэмсэг тухай бэшэхэдээ зураглан харуулдагынь ехэ һайн. Юуб гэхэдэ, энэ ушар һурагшадтаяа хэшээлээ үнгэргэхэ үедөө багшанарай хэрэглэхэдэ угаа туһатай, ойлгосотой болгодог, буряад хэлэнэй баялиг дундаршагүй байдаг. Гадна буряад зоной аман зохёолой дээжэһээ газетэдээ толилжо байдаг гуримаа бү һуладхыт гэхэ байнаб.



«Хонхо», «һургуули, шабинар, түрэлхид» гэһэн тусхай хуудаһануудай гаража байдагынь һайн гээшэ. Зүгөөр удхыень гүнзэгырүүлэлтэй хаш Тиихэдэ буряад хэлэ заалгын методикын талаар һургаал абамаар зүйлнүүд тон хомор бэшэгдэнэ гэхэ байнаб. Ород классуудай методическа заабаринууд яһала элбэг, теэд тэрэнииe буряад багшанарай хэрэглэхэдэнь тааражагүй байдаг шуу. Дүй дүршэл, амжалтатай ябадаг багшанарай хүдэлмэри сорголһон материалнууд газетэдэмнай үе үе болоод гаража байдаг һаа, багшанарта ехэ туһатай байха һэн.

Үшөө нэгэ зүйл тушаа хэлэлтэй хаш. Эрдэм наука, техникэ гээшэмнай хэмгүй түргөөр хүгжэжэ байна. Наука, техникын шэнэ амжалта тушаа, тэдэнэй эди шэдитэ хүсэн болон онһон тушаа шадаха зэргээрээ газетээр дамжуулан, буряад хэлэн дээрээ дуулажа байха хүсэлэнтэй зон хүдөөдэ олон лэ гээшэ. Сэхыень хэлэхэдэ, зарим хүнүүд гансал «Буряад үнэн» уншадаг байна бшуу.

Д-Ц. Б. ВАНЧИНОВ, совхозой зоотехник



— Би хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй нэгэн гээшэб. Тиимэһээ өөртөө хабаатай асуудалнууд тушаа тогтохо хүсэлэнтэйб. «Буряад үнэн» уншажа һуухадаа, иимэ бодолдо абтадагби. Юрэдөө, энэ газетэ мал ажал эрхилэлгын үндэһэн шухала асуудалнуудта анхаралаа үшөөл һулаар табина хаш гэһэн һэжэг түрөөдхихэеэ ядахагүй. Мүнөө манай совхоз мяханай мал (үхэр) үсхэбэрилхэ гол шэглэлтэй болохоор хубилгагданхай. Энэ ехэ өрёо хэрэг. Мяханай мал харууһалха, түргөөр түлжөөхэ, мяхажуулха талаар мүртөө ороһон, тогтонижоһон технологи гэжэ байхагүй. Гэбэшье энэ асуудалаар зарим тээгүүр ехэ юумэн хэгдэжэ байдаг. Үүлтэр һайжаруулгаар дүй дүршэл харууһан материалнууд центральна газетэнүүдтэ, журналнуудта яһала толилогдодог.

Мүн республика доторнай үхэр мал түргөөр түлжүүлдэг, олоор үсхэбэрилдэг, үүлтэр эли бодо һайжаруулдаг шадабаритай мэргэжэлтэд, жиирэй малшад олон боложо байна. Тэрэшэлэн эрдэмтэднай энэ талаар нилээд ехэ хүдэлмэри хэнэ. Теэд тэдэ бүгэдэн ород хэлэн дээрэ хэблэгдэнэ. Манай малшадай диилэнхинь буряад зон, ород хэлэн дээрэ бэшэгдэһэн хэрэгтэй зүйлөө оложо шадахагүй. хүсэд ойлгохошьегүй зэргэтэй. Тиимэһээ манай эрхэ байдалда зохимоор, һайн һайн зүйлнүүдые ород газетэ болон тусхай журналнууд дээрэһээ түүбэрилэн абаад, буряад хэлэн дээрэ оршуулаад, «Буряад үнэндэ» толилжо байдаг һаа, манда ехэ туһатай хэрэг болохо һэн гэжэ дурадхамаар.

Будамшуугай материал хүн бүхэн һонирхожо уншадаг. Теэд, минии һанахада, тэндэ архиншад тушаа гол түлэб бэшэгдэнэ. Тэрэ зүб. Тиигэбэшье манай байдалда һаад түбэг ушаруулдаг, тодхор татадаг гажа буруу юумэнүүд али зэргын олон гээшэб. Будамшуу хадаа гансал ниитын байдалда харша ушарнуудые элирүүлхэ бэшэ, мүн һайн һайхан хэрэг үйлэнүүдые адли тэгшэ магтажа, өөдэнь үргэлсэжэ, урагшань таталсажа ябаха гүн сэдьхэлтэй хүн ябаа гэжэ домог дотор хэлсэгдэгшэ гүбэ. Тэрээн тушаа бодолгото боломоор хаш.

Г. А. ЦЫРЕНОВ, совхозой кадрнуудай инспектор, хүдөө бэшэгшэдэй постые хүтэлбэрилэгшэ

— Газетэ тушаа хэлэхэдэ, иимэ байна. Газетын нюур талань, материальнуудайнь удхашье улам һайжаржа байна. Би хара багаһаа энэ газетэ уншадаг, тэрээндэ ганса нэгэ бэшэдэгшье хүн һэн туладаа эдэ хубилалтануудые хуу хаража, шэнжэлжэ үзэдэг гээшэб. Толилогдоһон зүйлнүүдэйшье ехэнхи хубинь һайнаар, үндэһэн буряад хэлэн дээрэ найруулагдаһан, нугалбари, үгүүлэл һайнтай байдаг.

Гэбэшье хэдэн ажаглалта хэлэтэй хаш.

Нэгэдэхеэр, ТАСС болон АПН-эй, тэрэшэлэн официальна материалнуудай оршуулга һанаһанда хүрэдэггүй. Уншахада ойлгосогүй, элдэб нютаг хэлэн худхалдаһан, найруулга һулатай байдаг. Иимэ материалнууд яаралтайгаар бэлэгдэдэг гэжэ мэдэдэгбди. Тиигэбэшье яаралтай соонь оролдоо анхараа һаа, энэ дутагдал усадхажа боломоор. Юрэдөө, буряад хэлэмнай ехэл баян ха юм даа.



Хоёрдохёор, центральнашье газетэнүүдые абахадаа, олонхи ушарта нэн түрүүлэн дүрбэдэхи хуудаһанһаа эхилжэ уншаха хэрэг гарадаг. Юундэб гэхэдэ, һонин, элдэб ушаралта зүйлнүүд толилогдодог гээшэ. Манайшье «Буряад үнэн» субботын, воскресениин номернуудай дүрбэдэхи хуудаһа һонирхолтой болгохо гэжэ оролдодог. Тиигэбэшье «Энээниие мэдэнэ (дуулаа һэн) гүт?», «Үнэн болоһон ушар», «Туһатай зүбшэл», «Элдэб ушарал» гэһэн гаршагууд анхаралда абтанагүй хаш. Бүрүүл, һарюу бурюу зурагуудшье харагдахаяа ядахагүй.

Гурбадахяар, мүнөө байгаалиин баялигые хамгаалха асуудалда анхарал онсо хандуулдаг болонхой aаб даа. Энээнтэй дашарамдуулан, ан гүрөөл, шубуу шонхор тушаа, ой тайга соо болоһон ушарнууд тушаа, бусад олон баялигууд тушаа ангуушадай хөөрөө, элдэб эсын байгаалиин үзэгдэлнүүд тушаа богонихон аад, тоб байса найруулһан зүйлнүүдэй хабшуулагдажал байгаа хадань, юрэдөө, бидэ ехэл баярлаха байхабди.

Г. Ф. ДЕМБЕЛОВ, Тээгдын дунда һургуулиин багша

— Республикын алибаа һургуули дүүргэжэ гараһан, түрэһэн нютагтаа хүмүүжэжэ хүн болоһон манай хүбүүд, басагад улам саашаа һуража, ехэ эрдэмтэй боложо, Эхэ орон соогуураа таража; хаа хаанагүй хүдэлнэ. Иимэ зон олон. Тэдэнэй дунда эрдэмтэдшье, сууда гараһан мэргэжэлтэдшье, хүтэлбэрилхы ехэ тушаалшье даажа байһан хүнүүд бии.

Эрдэм бэлигээрээ, ажал хэрэгээрээ онсо шалгарһан нютагайнгаа хүбүүд, басагад тушаа «Буряад үнэмнай» бэшэжэ байг лэ гэхэ хүсэлэнтэйб. Хүмүүжүүлжэ, «хүлыень дүрөөдэ, гарыень ганзагада хүргэжэ, саашань дабшуулһан багшанарынь, түрэл нютагаархиниинь тэдээн тушаагаа дуулахадаа ехэл баярлаха, бахархаха байна бшуу.

* * *

Хөөрэлдөөнэй үедэ буряад үндэһэн хэлэнэй саашадаа улам баяжан хүгжэхэ талаар мүнөө үедэ бодото ямар хэмжээнүүдэй абтажа, шэнжэлэлгын ямар хүдэлмэри хэгдэжэ байһан тушаа һонирхогшод олон байгаа. Тиихэ зуураа, буряад хэлэнэй хүгжэлтын асуудалаар «Буряад үнэн» газетэ үсөөнөөр бэшэнэ гэжэ тэдэнэр тэмдэглээ. Үндэһэн хэлэн дээрэ лекци уншалга, элидхэл хэлгэ, хөөрэлдөө эмхидхэлгэ, үнэндөө, тон үсөөржэ байна. Үнгэрхэдөө, һургуулиин шабинарай шудалдаг буряад хэлэнэй грамматикын һудар дуталдана, уран һайханай ном наймаанда тон үсөөнөөр гарана. Энээн тушаа «Буряад үнэмнай» анхараг лэ гэһэн дурадхал ороо.

* * *

Һүүлэй үедэ ажаглажа ябахада, хүнүүд уг гарбал тухайгаа ехэ хөөрэлдэдэг болонхой агша. Угай бэшэг гээшэ хайшаа юм гээд һонирхохошье зон ушардаг.

Манай эндэ «Буряад үнэн» газетые үнэндөө үсөөншэг айлайхид абана гээшэ. Сэхыень хэлэхэдэ, захил абалгын үедэ совхозоймнай партком болон рабочком мүртэй хүдэлмэри олониитын дунда ябуулнагүй. Энэ шухала хэрэгые почтальонуудта даалгажархёод, һанаагаа амаршадаг заншалтай гэһэн шүүмжэлэлые буруушаахын аргагүй.

Эдэ мэтын һанамжануудые совхозой малшан **Ц-Д. М. Митыпов**, фуражир **Ц. Н. Норжимоев**, бухгалтер **Ж. Ц. Дондоков**, леспромхозой хүдэлмэрилэгшэ **Ж. Ш. Дамбаев**, совхозой главна бухгалтер **Н. Н. Нимаев** болон бусад оруулһан байна.

Энэ суглаанда хабаадаһан урданай коммунист, пенсионер **Д. Ш. Бальжиров** иигэжэ хэлээ һэн:

— Ехэл һонин хөөрэлдөөн болобо. Урдань мэдээ, ойлгоогүй юумэеэ мэдэхэ, ойлгохошье ушар гарана. Газетээ хурса удхатай, һонор, һайхан шэгтэй болгогты. Иигээд лэ хоёр жэл соо үгы болошонгүй. ходо ябантуу байгыт даа. Холбоо барисаамнай бэхижэг лэ.

Г. ЦЫРЕТОРОВ,
манай корр.

БАЯРАЙ ЭСТАФЕТЭ УЛААН-ҮДЭДЭ

Номгон далайһаа эхилжэ КПСС-эй XXIV съездэдэ зорюулагдаһан бүхэсоюзна баярай эстафетэ үсэгэлдэр үдэшэлэн манай нииcлэл—Улаан-Үдэ хотодо хүрэжэ ерэбэ. Тус эстафетые мартын 8-да манай республикын спортын бүлгэмүүдэй түлөөлэгшэд хүршэнэрэй хилэ—Харауз тосхон шадар Шэтын областиин спортсменүүдһээ баяр ёһололой оршон байдалда угтажа абаһан юм. Эстафетэ абаһан спортсменүүд Мухар-Шэбэрэй аймагай Никольск, Хонхоло, Хара-Шэбэр, аймагай түб Мухар-Шэбэр тосхонуудаар гаража, Тарбагатай хүрэжэ ерэһэн юм.

Мартын 9-нэй үглөөгүүр эндэһээ дам саашань эстафетэеэ дамжуулан абаһан «Труд» бүлгэмэй спортсменүүд үсэгэлдэр үдэшын 5 часта Советүүдэй талмай дээрэ ерэжэ, «Ажалай резервын» спортсменүүдтэ барюулһан байна. Энээндэ зорюулагдаһан хотын олон тоото ажалшадай митинг болоо. Митинг тухай мэдээсэл газетымнай удаадахи номерто уншаарайгты.

СПОРТ — Спорт — СПОРТ — СПОРТ — Спорт — СПОРТ

МАНАЙ ГЕОЛОГУУД ЭРХИМЛЭБЭ

Республикын геологуудай дунда үнгэргэгдэжэ байгаа юһэдэхи спартакиада түлэг дундаа оробо. Энэ мүрысөөндэ манай республикын геологуудһаа гадна Зүүн-Сибириин, Приморьин хизаарай, Шэтын областиин, Яхадай АССР-эй геологическа управленинүүдэй спортсменүүд хабаадалсана. Улаан-Үдэ хотодо сугларһан эдэнэр хоорондоо волейбол, баскетбол, сагаалса буудалгаар, санаар урилдаха болоһон байна.

Дээдэ Онгостой шадар үнгэргэгдэһэн шангa тулалдаанда эхэнэрнүүд 5, эрэшүүл 15 километрэй зайда санаар урилдажа, эндэ сугларагшадые һонирхуулаа. Эхэнэрнүүдэй дунда табан километрэй зайда үнгэргэгдэһэн урилдаанда Шэтын областиин үнинэй геологуудай нэгэн Лилия Огнева эрхимлэбэ. Хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые Эмилия Филатова (Улаан-Үдэ), Зинаида Баландина (Яхадай АССР) гэгшэд эзэлһэн байна. Тиихэдэ залуу санашад сооһоо манай геологуудай түлөөлэгшэ Лариса Красногорова зайгаа 18 минута 25 секунда соо гаталжа, эрхимлэһэн байха юм. Нүгөөдэ хоёр һууриень Зүүн-Сибириин геологуудай управлениин түлөөлэгшэд Надежда Лавренева, Лидия Глукман гэгшэд эзэлээ.

Эрэшүүлэй дунда 15 километрэй зайда үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ манай түлөөлэгшэ Марк Колосов эрхим байба. Нүгөөдэ — залуушуулай дунда үнгэргэгдэһэн урилдаанда Эрхүүгэй областиин түлөөлэгшэд — спортын мастернууд Василий Собачинский, Евгений Алексеев, нэгэдэхи разрядтай Иван Кузьмин гэгшэд түрүүшын гурбан һуури эзэлжэ, командаяа нэгэдэхи һуурида гаргажа шадаба. Шэтын, Буряадай санашадай команда удаадахи һууринуудые эзэлбэ.

Волейболоор Яхадай АССР-эй Эрхүүгэй геологуудай дунда үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ Эрхүүгэй спортсменүүд эрхимээр наадажа, уулзалгаяа 3:0 гэһэн тоотойгоор шүүһэн байха юм. Мүн иимэ тоотойгоор Шэтын геологууд Приморьин хизаарайхидые шүүһэн байна. Эдэнэрэй удаа эхэнэрнүүд талмай дээрэ гаража, волейболоор мүрысэбэ. Эндэ эрхүүгэй команда Яхадай АССР-эй геологуудые 3:1 гэһэн тоотойгоор шүүжэрхёо. Приморьин хизаарай эхэнэрнүүдэй команда Шэтын геологуудые 3:1 тоотойгоор шүүһэн байна. Мүн энэ үдэр баскетболоор үнгэргэгдэһэн наа... най геологуудай команда амжалта ... Эдэнэр Эрхүүгэй геологуудые 6... тоотойгоор шүүһэн байха юм. Ха... үдэрынь Шэтын спортсменүүдтэ ... хойшоо түригдэхэ болобо. Эндэ Шэ... гуудай команда зонын чемпионой нэ... дэ хүртөө. Мүн волейболоор үн... мүрысөөндэ манай республикын ге... эхэнэр, эрэшүүлэй команданууд хоёр... ри эзэлхэ баатай болоо. Эндэ Эрхүү... сменүүд һайнаар наадажа, зонын че... нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Бага калибрай буугаар сагаалса бу... үнгэргэгдэһэн нааданда манай респ... мэргэшүүл эрхимлээ.

Хэдэн хоногой туршада болоһон ... дүн гаргахада Буряадай АССР-эй гео... команда юһэн очко абажа, зоно со... һуури эзэлбэ. Үнгэрэгшэ жэлэй ... Эрхүүгэй спортсменүүд хоёрдохи һуури...

Геологуудай ээлжээтэ спартакиада 19... до үнгэргэгдэхөөр хараалагдаба.

Н. ИВА...
спартакиадын главна ...

ХОЁРДОХИ ҺУУРИДА

Профсоюзуудай үбэлэй долоодохи спартакиадын түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадалсаһан манай республикын санашад—трамплинһаа һүрэгшэд Южно-Сахалинскһаа һаяхан бусажа ерэбэ. Һүүлэй үедэ уласхоорондын мүрысөөнүүдые үнгэргэдэг болоһон Южно-Сахалинск хотын санашад мүрысөөнэй түрүүшын үдэрһөө түрүү һуури эзэлжэ, айлшаар ерэгшэдтэе хоёрдохи, гурбадахи һуури үлөөһэн байгаа. Мүрысөөнэй хоёр программын гүйсэдхэгдөөд байхада Сахалинск хотын түлөөлэгшэ Виктор Азаркин дүн хамтадань 235 очко абажа, түрүү һуури эзэлһэн байна. Тэрэ трамплинһаа 60 метр холо һүрэһэн байна. Тиихэдэ манай спортсменүүд Виктор Ступин, Станислав Гордиенко гэгшэд 8—9-дэхи һууринуудые эзэлжэ, тус тустаа 48—50 метр һүрэһэн байна. Хойто үдэрынь 15 километрэй зайда үнгэргэгдэһэн урилдаанда Сахалинай түлөөлэгшэ Тютин эрхимлэһэн байба.

Хэдэн үдэрэй туршада үнгэргэгдэһэн мүрысөөнэй дүн гаргахада Сахалинай областиин команда түрүү һуури эзэлбэ. Манай команда хоёрдохи һуури эзэлжэ, Камчатка, Магаданай областьнуудай эрхим команднуудай урда орожо шадаһан байха юм.

Вл. БОБРОВ.



МОСКВА. Эндэ Европо соо хүнгэн атлетикын эгээ ех... нээгдэбэ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: стадионой юрэнхы түхэл.
ТАСС-ай фотохро...

ХИЛЫН СААНАҺАА

Залуу малшадай ойрын зорилгонууд

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). Монголой ревсомолецууд үнгэрһэн табан жэлэй турша соо 11,4 миллион үлүүтэй толгой залуу мал тэнжээн үдхөө. Ороной хүдөө ажахын гол һалбари болодог мал ажалые тогтууритай һайнаар хүгжөөхэ зорилго МНРП-гэй мүнөө табяад байхада, залуу малшад угаа ехэ хүдэлмэри дүүргэхэ ушартай болоод байна. Мал ажалые залуу хүдэлмэрилэгшэдөөр хангаха тушаа партиин уряае эдир залуу хүбүүд, басагад угаа ехээр дэмжээ. Мүнөө жэлдэ юрэнхы эрдэмэй һургуулиие дүүргэһэн 7,5 мянган залуушуул, хонишод, һаалишад, адуушад болон малшадаар хүдэлхөө гараха юм. Табан жэлэй турша соо республикын хүдөөгэй ажалшадай отряд 50 мянган залуу хүдэлмэрилэгшэдөөр хүсэлдүүлэн нэмээгдэхэ байна.

Ревсомолецуудай, бүхы залуушуулай хүсөөр энэ түсэбтэ табан жэлдэ 500 ветеринарна пункт байгуулагдаха, малай 21 мянган байра баригдаха, уһа багатай районуудта 2.500 худаг малтагдаха. Монголой ревсомолой ЦК-гай 6-дахи пленумэй эндэ болоходо, иимэ программа баталагдан абтаа.

Помещигүүдэй газар хүсөөр абтана

САНТЬЯГО. (ТАСС). Энэ оной май хүрэтэр томо помещигүүдэй 1000 шахуу эдлүүрииe хүсөөр абаха гэһэн шиидхэбэри правительствын гаргаһан тухай. Чилиин хүдөө ажахын министр Жак Чончоль мэдээсээ. Аграрна реформо тухай хуулиин ёһоор һүүлшын хоёр һарын турша соо хамта дээрээ 800 мянга шахуу гектар газартай помещигүүдэй 212 бууса хүсөөр абтаа гээд эндэ болоһон пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, тэрэ мэдээсээ. Мүнөө помещигүүдэй буусын газарнууд дээрэ 3200 гаран хүдэлмэришэн ажаллана. Дурсагдаһан ажахынуудай газар дээрэ шэнэ кооперативуудай байгуулагдахада хүдэлмэришэдэй тоо 3 дахин олон болохо юм.

Мапучедахи индейцүүдэй ажабайдал һайжаруулха асуудалнуудта хүдөө ажахын министр ехэ анхарал хандуулаа. Индейцүүдэй хүгжэлтын корпораци байгуулха проект зохёогдожо дүүргэгдээ, мартын һүүл багаар проект президентын үзэмжэдэ табигдаха гээд министр мэдүүлээ.

Анджела Дэвисые сүлөөлхэ!

НЬЮ-ЙОРК. Анджела Дэвисые сүлөөлхын түлөө тэмсэгшэ Нью-Йоркын комитет «Анджела Дэвисые сүлөөлхын түлөө!» гэһэн лозунг доро олон зоной митинг Нью-Йоркдо үнгэргэбэ. США-гай Коммунис партиин, Америкын комсомолой, профсоюзуудай дайн сэрэгтэ эсэргүү ба бусадшье эмхинүүдэй түлөөлэгшэд митингдэ хабаадалсаба. Политическа хэрэгээр хаалтада байгшадые дары сүлөөлхэ эрилтэ митинг дээрэ үгэ хэлэгшэд табиһан байна.

БОНН. Штуттарт городто болоһон суглаанда ерэһэн Баруун Германиин хэдэн зуун эхэнэр Америкын хара ба хүрин шарайтанай эрхэ сүлөөгэй түлөө элитэ ехэ тэмсэлшэ, американ коммунистка Анджела Дэвисые үмөөржэ байһанаа элирхэйлэн мэдүүлбэ. Тэрэ суглаае Германиин Коммунис парти эмхидхэһэн байба.

Бонндо байдаг США-гай посольстводо бэшэг ябуулхадаа, А. Дэвисые сүүдлэжэ хэһээхэеэ оролдожо байһандань дураа гутан зэбүүрхэһэнээ Баруун Германиин эхэнэрнүүд элирхэйлэн мэдүүлбэд.

КАНБЕРРА. Сидней городой моряагуудай, судна бүтээлгын промышленностиин хүтэлбэрилэгшэдэй профсоюзай хүдэлмэрилэгшэд Холбоото Штадуудай президент Никсондэ телеграмма ябуулба. Анджела Дэвисые зобоожо байдаг полициинхидэй дура зоргоной ааша буруушаажа байһанаа Австралиин ажалшадай нэрэһээ тэдэнэр мэдүүлһэн байна.

ЛОНДОН. Анджела Дэвисые сүлөөлхэ тэмсэл ябуулха комитет Британиин аралнууд дээрэ байгуулагдаба. Америкын коммунисткые дары сүлөөлхын түлөө үргэн кампани бүхы орон соогоо тэрэ комитет хүтэлхэ юм гэжэ Лондондо болоһон олон зоной митинг дээрэ соносхогдобо.

ОАР-ай ХАРАА БОДОЛЫЕ ДЭМЖЭНЭ

КАИР. (ТАСС). «Дүтын Зүүн зүгтэ эб найрамдал, үнэн зүйтэй байдал хамгаалхаар бэлэн байһанаа Арабуудай Нэгэдэмэл Республика дахин харуулба»,—гээд Ази ба Африкын арадуудай һаналаа нэгэдэлгын эмхиин Каирта толилһон мэдүүлгэ доторнь хэлэгдэнэ. Радио ба телевиденеэр ОАР-ай президент А. Сададай һая хэлэһэн үгэдэ тэрэ мэдүүлгэнь зорюулагдаһан байгаа.

Дүтын Зүүн зүгтэхи арсалдаа зүрилдөөе политическэ талаарнь гүримшуулан шиидхэхые, Израилиин эзэрхэг түримхэй дайша... гуудые усадхахые оролдожо ... ОАР-ай үнэн зүйтэй хараа ... Ази ба Африкын арадуудай ... нэгэдэлгын эмхи дэмжэнэ гэ... дүүлгэ соонь тэмдэглэгдэнэ.

Мүн тэрэшэлэн ОАР-ай эб ... далай тала баригшадай наш... совет, ОАР-ай ажалай ... хүдэлмэришэд — нефтянни... профсоюзуудай федераци бо... сад эмхинүүд ОАР-ай прав... вын хараа бодол дэмжэжэ ... мэдүүлбэ.

Интервентнүүдтэ хатуу харюу үгтэ...

ХАНОЙ. (ТАСС). Камбоджо ба Лаос худар Америкын дэмжэлгээр добтолон ороһон Сайгоной интервентнүүдтэ улам шангa харюу тэдэ оронуудай патриодууд үгэнэ. Тэдэнэр интервентнүүдые бүри хүсэтэйгөөр сохижо байнхай.

Каосен Патет-Лао агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Лаосой арадай-сүлөөрэлгын армиин подразделенинүүд юһэдэхи шоссе харгы дээрэ сайгон интервентнүүдые добтолоод, 180 хүниинь алаһан, шархатуулһан, нэгэ вертолёт буудажа унагааһан, сэрэгэй 11 машина үгы хэһэн байна.

Камбоджын патриодууд Снул шадар Урда Вьетнамай нэгэ ... ниие бута сохибо. «Загаһанай ... ли» гэжэ нэрэтэй газарта ... лиин 15-һаа 27 болотор дай... даа, Сайгоной интервентнүү... мянгаад хүниинь алуулаа.

ХАНОЙ. Урда Вьетнамые ... хын түлөө тэмсэгшэ арадай ... хүсэнүүдэй подразделенинүү... гоной армиин 44-дэхи полк... батальониие Биньтхуан про... мартын 2-то бута сохижо. 550... ба офицерыень. тэрэ тоодо ... сэрэгэй 35 заабаришадые ... шархатуулһан байба.

Мохаммед Али боксоёо орхихо...

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Зоной багтахаар бэшэ сугларһан «Медисон сквер Гарден» соо мартын 8-най һүни орой профессиональна боксернуудай дундаһаа дэлхэйн абарга чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэл дүүрэбэ. Тэрэ нэрэ зэргын түлөө тэмсэгшэд: 29 наһатай Мохаммед Али, 27 наһатай Джо Фрэзер гэгшэдэй хоорондохи тэмсэл бүхы 15 раунд соо үргэлжэлбэ. Судьянар очконуудые тооложо үзөөд, Джо Фрэзерые илаһан дээрэ тоолоһон байгаа.

Тэмсэлэй һүүлээр Али Мохаммед пресс-конференцидэшье ерэжэ шадаагүй: яахадааб гэхэдэ, тэрэнэй үргэниинь ехээр гэмтэһэн байжа, рентгендэ харуулхаяа госпиталь түргэнөөр ошохо баатай болоо һэн.

Дэлхэйн чемпион гэһэн Али Мохаммедэй нэрэ зэргэнь США-гай армиин албанда абтахаяа, вьетнам ошожо, дайлалдахаяа арсаһанайнь түлөө хуули бусаар 1967 ондо хаһагдаһаниинь мэдээжэ. Теэд гурбан жэлэй турша соо ринг дээрэ наадахань хориможологдоһон байжа, тиимэ ехэ забһарлалгын муу нүлөөнь һаяын тэмсэлэй үедэ харагдаба.

Джо Фрэзер 27-дохи илалтаяа мүнөө туйлаба.

Үһөөгөө абалгын матч энэ жэлэй һүүлээр үнгэргэгдэхэ гэжэ соносхогдобо. Хойшодоо болохо шэнэнүүд тэмсэл соогуур чемпионой нэрэ зэргын түлөө Мохаммед Али үшөө тэмсэхэ юм гэжэ тэрэнэй нэрэһээ түлөөлэгшэнь мэдүүлбэ.

Энэ хоёр боксёрой матч бүхы дэлхэй дээрэ тон ехэ һонирхол татаһан туладань «спортын коммерсантнууд тэрэ ехэ һонирхолые һам... мүрысөөень зар тунхагта ... тулада—профессиональна ... түүхэ соо эгээн ехэ гонорар—... лион 500 мянган долларой ... хүн бүхэн абаха юм гэжэ соно... байгаа. Теэд тэдэ бизнесменүү... мерсантнууд өөһэдөө 10 дахи... олзо эдишэ оложо абаа. Т... эдишэеэ гулидхажа оруулхы... да, тус матчые телевиденеэр ... ха эрхые айхабтар ехэ ү... элдэб оронуудта худалдаһан ...

Энэ матчнь США ба Канада... хай кинотеатрнуудта, концерт... залнууд соо харуулагдаа. ... хүн бүхэн 20 доллар түлэж... байгаа. Харин «Мэдисон скве... ден» соохи рингын дэргэ... абахадаа, 150 доллар түлэх... тэй байба. Үшөө нэгэ һонин ... хай хэлэхэдэ: бээлэйнүүдһ... лээд... шуудаг үмдэндэнь хү... боксёрнуудай хубсаһа хунар ... дажа абаха аукцион үнгэргэ... жэ соносхогдобо.

ЗАҺАБАРИ

Манай газетын мартын ... номерто толилогдоһон Ч. ... дамбын «Тунгалаг Тамир» ... романһаа абтаһан хэһэгтэ ха... тайлбари доро тусгаарлагда... хын орондо хоёрдохи ко... гурбадахи абзац болгогдо... дашоо. Тиимэһээ 1, 2, 3 ... тоотой энэ тайлбариие тус... доро абаашажа уншахые гү...

Редакторай орлогшо
М. Н. НИМАЕВ.

Манай адрес, телефонууд

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—54-5..., приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. редактора—62-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секретаря—66-..., отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—6...; 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышленности и строительства—61-35, советского строительства и быта—69-5..., культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81, информации—34-05, общественная приёмная—56-62, машинописное бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

Гор. Улан-Удэ типография управления по печати при Совете Министров БурАССР Н-01384. Заказ ...